

EGYENRUHAK
mérok után, felszerelési
cikkek, kéz férfi-
és fiúruhák

BARTALIS ISTVÁN
ruházletében
KOLOZSVÁR, Egyetem utca 7.
TELEFON: 28-47

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, töltőtollat

SIMON ISTVÁN
CÉGNEL VÁSÁROLUNK.
NAGYVÁRAD, Brémer-tér 3. Telefon: 26 43,
A m. kir. csendőrség szállítója.

EGYENRUHA
Polgári szabóság, felszerelési cikkek

Gergely Béla
NAGYVÁRAD, M. Zey Mihály-utca 1.
A m. kir. csendőrség Bihar és Szatmár megyei osztályának szerződött szabója.
Megbízható, pontos kiszolgálás.

ZALKA LAJOS
SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.
A magy. kir. csendőrség szerződéses
szállítója. • A m. kir. csendőrség tag-
jainak kedvező fizetési feltételek.

EGYENRUHÁZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG

PALLADIS
R. T.
Csendőrségi felszerelési cikkek
írószer és papír raktár.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.
Távbeszélő: 120-013.

Egyenruházat HOKSÁRI
KELETI P.-U.-NÁL BAROSS-TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÜT 60

PAPIR, ÍRÓSZER

Csendőrségi nyomtatvány,
EGYENRUHÁZATI FELSZERELÉS
szükségleteinket szerezzük be

CSERFI ISTVÁN-tól
BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p.-u.-tól 2 pers.
Megbízható útkeresztény cég! • Pontos postal kiszolgálás.

Egyenruházati cikkek
SZABÓ LÁSZLÓ-nál
BUDAPEST, IX., MESTER-U. 38. Pontos postal kiszolgálás.

Kedvezményes fizetésre

Jó Bertalanné
Bútor bútorszállonjából vásároljunk
bizalommal.
BUDAPEST, VII., RÁKÓCSI-ÚT SZ. I. S. Telefon: 223-181.
Vidékre árajánlatot küldünk.

Mi a magyar gyártmányú

THEBRIS MÁSOLO ÍRONT
HASZNÁLJUK
GYÁRTJA
SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

Forraláshoz,
melegítéshez,
főzéshez szabadban, háztartásban célszerű, takarékos,
veszélytelen a

CEROLUX
SZILÁRD ÉGŐTABLETTA
Denat. spirítusz helyett. Kapható drogériákban, fűszer- és
fastékküzletekben.

VÁSÁROLJUNK
OSZTÁLYSORSJEGYET
TÖRÖK BANKHÁZNÁL
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

MAGYAR PAPIR ES ÍRÓSZERSZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT

SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI
BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.
TELEFON: 12-43-08 ÉS 12-06-70.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő:
BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:
Dr. BANYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest,
II., Fő-utca 71. Telefon: 153-079

Előfizetési ára:
Egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő.
Postatakarékpénztári csekk száma: 25.342.

Megjelenik
minden hónap 1-6 n
és 15-én.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában.
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A határokon és itthon.

A háború véres hullámai elérték hazánkat és beleütköztek a megalkuvást nem ismerő hazaszeretet és a halálraszánt vitézség sziklafalába. Megélevenednek az évszázados hősi legendák, versenyre kelnek a férfiak, magyarok, székelyek, a haza minden hűséges fia és védik az ősi hazát, a fatornyos falvakat, asszonyt, gyermeket, vagyont, a magyar multat, jelent és jövőt. Nem kell bátorítás, ott csörög az ereken az apák harckészsége, mely minden bajon diadalmaskodott még. Ez a készség nem ismert soha latolgatást, még kevésbé kishitűséget akkor, amikor szükség volt rá. Erre pedig igen gyakran került sor. Alig volt olyan emberöltő a magyarság életében, melyben súlyos véráldozatot ne kellett volna meghoznia hazájáért, pusztá életéért. Hol lenne már a nemzet s mi lenne hazájával, ha csak egyszer is félreállt volna?! És mi lenne a Nyugattal, ha nem ez az elszánt helytállás biztosítja évszázadokon át nyugodt fejlődését?! Ezerszer felvetett kérdések ezek s a felelet is mindig ugyanaz: régen elsöpört volna bennünket a történelem vihára, Nyugat kultúrája pedig sok lépcsőfokkal állana a mai alatt.

Csak katonanemzet ereszthetett tartós gyökeret Európának ezen a veszélyes pontján, melyen népek hosszú sora semmisült már meg, mert nem tudtak megfelelni az itt-élés hatalmas követelményeinek, a szakadatlan kiállásnak, harcnak és súlyos áldozathozatalnak. A történelmi szükségesség állította ide a magyart, mint a népek legmegfelelőbbjét, hogy válaszfalat alkosson kiegyenlíthetetlen erkölcsi normák és törekvések között és egyensúlyt tartson az ütköző érdekek göcpontjában. Ez a hivatásunk, elmondtuk már sokszor és ismétljük most újból, amikor a történelem kereke megint elébe állított.

Kelet irtatlan tömegei ismét megindultak Nyugatnak, amerre rajtuk át vezet az út s bennünket

ismét ott találunk a gáton. Megszólaltak a határszéli csendőrsők puskái is, megfeszített izmokkal álltak szembe a határmentén vigyázó kis csendőrerők a támadók első hullámainak, hogy kivegyék ott is részüket a közös magyar áldozatvállalásból. Az első hősi halottak is az ő soraikból kerültek ki, élükön tisztjeikkel, Fekete Pál alezredes és Szelevényi Tibor századossal. Ott estek el a Dél-Keleti Kárpátok hágóinak védelmében s mi büszkén tekintünk rájuk. a mindhalálig küzdő hős bajtársakra!

Bennünket, csendőroket egyaránt köt ez a megingathatatlan helytállás a határokon és itthon. Hivatásunk a lélek és test állandó készenlétét követeli meg, soha el nem ernyedhetünk. Nagyrészt a mi szolgálatunk, éberségünk és hivatásszeretetünk adja meg az országnak a rendet és nyugalmat, azt a leg-erősebb alapot, mely diadalmas helytállásra képesíti a nemzetet. Kormányzó Urunk Szent István napi szövegében mondta, hogy: „A nagy világégés sorsdöntő idejében, amidőn a nemzet létéről van szó, idehaza is a belső fronton első és főfeladat a rend fenntartása. Ezt minden körülmények között és mindenkiel szemben biztosítani fogjuk.” Legfelsőbb Hadurunk parancsa ez a számunkra!

Ősi történelmünk a bizonyosság rá, hogy az ország teherbírása és emelkedése mindig szoros kapcsolatban állott a belső rend szilárdságával, nagy királyaink mindig ebből merítették az erőt a magyarság hatalmának s az ország külső biztonságának meg-alapozásához. Ezért látjuk kivétel nélkül valamennyi nagy uralkodónál a belső szilárdság megteremtésére irányuló erős akaratot s ahogyan ez sikerült nekik. úgy sikerült csak többi feladatuk is.

Az ország ma hatalmas próbatétel előtt áll s ezt a próbát ismét ki kell állania, mert ettől függ a léte. Ezért a belső rend fenntartása ma a legfontosabb kérdések élére került. Ennek teljesítését tőlünk várja az ország. És van még egy kötelességünk: keménységünkkel és kitartásunkkal égő fáklaként kell mutatnunk az utat, bizalmat és hitet sugározva, azt a mindenekfelett való tudatot, hogy nincs veszve semmi addig, míg elszántan, lelkesen szembenézünk a veszéllyel, mert nincs olyan megpróbáltatás és nincs olyan balsors, melyből talpraállás ne lenne. ha helyén a szívünk!

Hadláp csendőr zászlóaljjal Oroszországban.

Írta: TAVASSY LAJOS ezredes.

(Befejező közlemény.)

A zlj-nak tehergépkocsija nem volt, országos járóműve is kevés. Így nagy nehézségbe ütközött a távoli, 100 km-nél is messzebb fekvő községek leportyázása. Erősebb járóőrköt kellett kiküldeni, de ezek a hosszú menet okozta fáradalmak miatt nagy eredményt nem értek el. Ezért őrsöket küldöttem ki, viszont ezeknek az élelmezése s tolmáccsal való ellátása ütközött nehézségekbe. A csendőrök közül csak egy tudta magát megértetni, a honvédek közül kettő.

Hamarosan észleltük, hogy az orosz alapjában véve jámbor természetű s a felsőbbség parancsait alázatosan teljesíti, de csak abban az esetben, ha kemény kezet érez maga fölött. Ez már a cári időkben is így volt s a kommunizmus alatt folytatódott. Igen kényelmes nép s csak erős nőgatásra dolgozik. A földműves a kommun mostoha gyermeke, akinek csak a munka jut osztályrészül. Dolgozik, mint az igavonó, rabszolga sorsban. Életszínvonala a legminimálisabb fokon áll. Mezőgazdaságuk teljesen gépesítve volt. Nagy eredményeket értek el a jól megmunkált buja televény földeken. Gépeik főleg legújabb gyártmányú amerikai gépek voltak s nagy ellentét volt mellettük a szalmafedeles, fából készült, rozoga, piszkos lakóházikók. A bolsevizmus a

néppel a háború alatt is rendkívül kíméletlenül bánt. Ezrével hajtotta őket munkára s csak így érthető, hogy el tudták készíteni a rengeteg harcokcsiarokot és fedezéket. Minden dombvonaton mesterien álcázott állások tömege volt.

A bolsevista kegyetlenségre jellemző a következő eset: egyik röglönítelő bíróságunk előtt állott egy politruk (politikai megbízott) vádolva azzal, hogy a munkásokat a munka megtagadására hívta fel. Az öt tagú bíróság két napig tárgyalta az ügyet s végül orosz tanuk terhelő vallomása alapján ítélte el. A politruk, egy jó eszű, szónoki tehetséggel megáldott gazdasági munkás, megköszönte a bíróság munkáját azzal az őszinte beismeréssel, hogy náluk ennyi idő alatt ezer embert végeztek volna ki.

A fanatizált partizánszervezők a legnagyobb terrort fejtették ki a lakossággal szemben s ennek hatása alatt azok nem mertek beszélni. Egy alkalommal egy házaspár lakásán teljesen új rendszerű elektromos aknakutató gépeket találtak. A két ember arra kérte a csendőröket, hogy csak löjék agyon őket, mert semmit sem mondhatnak. Nem is lehetett tőlük semmit megtudni.

Sok esetben fogtunk el partizánokat vagy fegyvert rejtőket, de a legritkább esetben árultak el valamit. Ha tiltott cselekményt követett el valamelyikük, előre készült védelmére. Ha pl. két fényjelet adott le s a közöttük levő saját csapatot orosz repülők bombázták, úgy a fényt leadó orosz jámborul azt mondta, hogy a tehene beteg volt, azért

A székelly havasok meséje.

Írta: AGYAGFALVI HEGYI ISTVÁN.

Regényes történet.

(2)

A csendőrőrsön.

A deresfejű főtörzsőrmester az ablakhoz lépett s elgondolkozva nézett ki az országútra. A kora reggeli napfényben csillogó porfelleget verve éppen arra vonult a legelőre induló csorda. A térdigérő, nagy, rongyos szokmányban mögöttük ballagó pásztorgyerekek néha belefújt az ökörszarv-tülokbe, mire itt is, ott is egy tén, vagy üsző fordult ki a nyitott kapun s csatlakozott a négylábú társasághoz.

Kisvártatva megfordult az őrsparancsnok s átható, de nem barátságosan tekintetet vetett az előtte álló legényre.

— Hát jól van Gábor, nem te voltál... — mondotta. — Majd a vizsgálóbíró úr előtt még megmondhatod magadat. Nem érdemled meg ugyan, de üsse kő... elbúcsúzhatsz Máriskótól. De arról a dolgról egy szót se!

A legény felkapta a fejét s kiegyenesedett:

— Köszönöm főtörzsőrmester úr a jóságát. De nincs amit megmondoljak.

Előjárója intésére az ajtónál álló csendőr kiszólt:

— Préda Mária!

Máriskó belépett. Fehér, halvány arcán, szeme alatt ott sötétlett egy álmatlanul eltöltött éjszaka ecsetvonása. Kezében ruhaféltét szorongatott.

— Jó reggelt főtörzsőrmester úr... neked is Gábor! — mondotta halk, fátyolozott hangon. —

Elhoztam az átalvetődet, tettem belé egy harapás szalonnát, kenyeret... odaadhatom?

Az őrsparancsnok a tarisznya után nyúlt:

— Addsz csak ide, hogy nézzek belé... no jól van, odaadhatod, nincs benne egyéb!

Gábor átvette az átalvetőt s meghatódva mondotta:

— Köszönöm Máriskó... különösen azt, hogy nem tartasz az apád gyilkosának! — Másként hogy gondoltál volna reám jószívvel, nagy bajomban...

A parancsnok összehúzta a szemöldökét:

— Megmondtam, hogy erről nem szabad beszélni!

A lány könnybenúszó kék szemét csöden ráemelte:

— Csak egyetlen szót tessék engedni!... Hiszek benned Gábor! Az ártatlanságodban! Az igazságban... Megvárlak, akármikor szabadulsz!

A törzsőrmester kemény arca meglágyult egy pillanatra:

— Na jól van, de ebből elég legyen! Búcsúzzatok, aztán már mehetsz is Máriskó!

Ebben a percben kívülről heves vitatkozás lármája hallatszott be. Egy kétségbeesett női hang csattogott:

— Engedjenek bé, ha mondom!

Az őrsparancsnok az ajtóhoz ment s erélyesen kiszólt:

— Miféle cigányvásár van itt?

— Főtörzsőrmester úr, alázatosan jelentem, ez az asszony mindenképpen erőszakoskodik, hogy muszáj bemenni! Hiába mondom, hogy ott benn kihallgatás folyik, azt mondja, hogy éppen azért akar! — recsegett be egy férfihang.

gyújtott lámpát. A tehén valóban beteg volt, de viszont az is igaz, hogy ilyenkor a két fény között táborozó magyar csapatot mindig repülőtámadás érte.

Az orosz erkölcsi viszonyokról nem sok jót hallottunk. Ez általában úgy is van, főként a városokban, de falun kevésbé. Mi ott voltunk és főleg a földműves osztályt ismertük meg. Ezek gyermekszerető emberek. Majd minden háznál találtunk 3 vagy ennél is több piszkos, szurtos gyermeket, akiket a férfiak is neveltek. A nők között is sok az erkölcsös, ami azt mutatja, hogy ez az ember alaptermészete s még a kommunizmus sem tudta néhány évtized alatt kioltani.

A timi nagy támadás előtt a hdt. psággal együtt mi is felzárkóztunk a csapatokhoz. Négy héten keresztül földkunyhókban laktunk az ellenséges tüzéségi tűz körletében. Először egyszerű kivitelben készítettük a kunyhókat, de jött egy 3 napos eső, s a mi biztosnak tudott fedezékeink egymás után omlottak össze. Végül is megtanultuk az időjárás viszontagságaival dacolva, kályhával ellátható fedezékek készítését. Földkunyhóinkat, amelyek egy eldugott kis völgyben voltak, közvetlenül eltávolításunk után orosz repülők szétbombázták. Ha egy nappal előbb jönnek, nem sokan maradtunk volna életben.

A nagy támadás után gyorsan előretörő csapatainkat mi is követtük. Három napig meneteltünk. 40—42 km utat tettünk meg naponta. Utána Sta-

— Bé es mönyök, nem csak akarok! Még ha rám es rogy az ég! — sivitott az ellentmondást nem tűrő válasz.

Az őrsparancsnok hátralépett s hagyta, hogy benyomuljon a testes asszony. Aztán szemrehányóan, de éppenséggel nem haragosan megcsóválta a fejét:

— Enyje, enyje, mi ütött magába Lidi néni, hogy úgy fújja itt a tüzet, mint egy sárkány? Nézz meg az ember! Hát nem tudja, hogy ez hivatalos hely, ahová nem lehet csak úgy betörni! Mit akar tulajdonképpen?

Lidi nén kötényével megtörülte pirosan izzó arcát, úgy lihegte:

— Hát mit akarnék? Hazavinni ezt a leányt! Csak nem hagyhatom ehejt a világ csúfjára!

Azután Máriskóhoz fordulva pergette tovább a szavakat:

— Megbolondultál-é te? Elig akarám elhinni, hogy útravalót hozál ennek a gyilkos fajzatnak!... az apád hóhérjának! Hogy vesse fel a lang! A falu szájára attad magadot... a népök még azt hiszik, egy követ fúttatok! A végén a csöndőr urak tégöd és békésérnek a tömlécbe! — Azzal nagyot nyögött, mint akiből kifogyott a szusz.

A főtörzsőrmester derűsen nézett rá:

— Hála Istennek, csakhogy befejeztél! Csak ennyi volt a litánia? No hát akkor hallgasson ide: hogy kit fogunk itt, azt az egyet bizza ránk, nénem-asszony. Tudjuk mi a magunk dolgát! Kotródjanak maguk is, végezzék a magukét!... No nem hallotta? Elmehetnek!

Lidi nén örvendezve ragadta meg a Máriskó kezét:

rioskol városkától északra egy kis községben települtünk és a környező erdőket, községeket fésültük át a lemaradt s az itt-ott ellenálló orosz katonáktól. Innen Keletre, a 90 km-re levő szállásunkig 2 nap alatt tettük meg az utat. Szép menetteljesítmények voltak ezek. Bajtársaim jogosan kérdezhettek, hogy mit csináltunk a sok málhával. Kitanultuk Oroszországot! Egyszer láttam egy menetelő német csapatot s ez a látvány megfejtette a német csapatok bámulatos menetteljesítményének titkát. Átlag 10 német katonának volt egy orosz panje fogata, az vitte a szerelvényüket s a katonák is felváltva azon utaztak. Nem volt szép látvány, de hasznos volt! Mi is így meneteltünk ezután. Annyi panje lovat zsákmányoltunk, hogy a végén száznál is többet tudtunk leadni. De csináltunk mi mást is! A semmi-ből olyan hordozható tábori kovácsműhelyt teremtetünk, hogy az autójavításokat is „házilag” végezhettük. Téli szállásainkat is magunk építettük. Az épület minden vasanyagát s az istállók kb. 500 ácskapcsát is magunk állítottuk elő. A hadláp berendezkedése külön fogalom lett, csodájára jártak. Építkezését a hdt. pk és a vezérkari főnök úr is megszemlélte és a csapatok elé követendő példaként állította.

A hosszú menetelés után a hadtestparancsnokság székhelyére érkezünk. Itt már nagy volt a partizántevékenység. Csapatainkkal együtt megkezdjük a területek átfésülését. Ez kb. 6 hétig tartott. Szám-

— Csakugyan? No akkor jere bolond kús bogaram... kevertet kell csinálni a récéknek, étlenszonnyan hagyám őket odahaza! Köszönnyük szépen a szüvességüköt, meg es háláljuk! Ejsze egy pár rántani való...

Az őrsparancsnok elsötétedett arccal vágott közbe:

— Tudja maga mit locsog össze-vissza, jó asszony?

Nehogy ide próbáljon küldeni egy pár csirkét, mert nagy baj lesz belőle! Semmiféle hálára nincs szükségünk! Megértette?

Lidi nén megszeppent:

— Én meg... de azért elmehetünk?

— Minél sebesebben, amíg meg nem haragszom! Ha tanudézést kapnak, maguknak is be kell menni a törvényeszkre!

— Hát nem megmondtam? — csapta össze a kezét sápirozva Lidi nén.

— A végén még münköt es ott fognak! no jere, amég nem késő!

Máriskó visszanezett az ajtóból:

— Hát akkor... Isten veled Gábor! Hozzon vissza minél előbb!

A legény szilárd, magabizó hangon szólt utána:

— Ne félj Máriskó! Visszahoz! Bizonyosan visszahoz! Áldjon meg a jó Isten!

Mikor az ajtó becsukódott mögöttük, a főtörzsőrmester odaszólt az ajtónál álló csendőrnek:

— Készüljenek maguk is! A kézibilincset!

A csendőr kiegyenesedett:

— Itt van már nálam! Rátegyem?

Az őrsparancsnok kurtán válaszolt:

talán leszállás, sűrű erdőben éjjeli-nappali rajtaütés, nádasokban, derékig érő vízben való portyázás tette változatossá a feladat megoldását. Az eredmény nem maradt el, a hdt. vonat körletében egyetlen egy szövetséges katonának bántódása nem történt.

Voltak különleges feladataink is. Pl. hatalmas hadifogolytáborok létesítése s a foglyoknak — kb. 10.000 embernek — helyszíni beszerzés útján való élelmezése; a foglyoknak 100 km.-re hátraszállítása nagy rozs és napraforgó táblák között. Mégsem tudott megszökni egy sem!

A terület biztosítása után esedékessé vált a szükségszerű katonai közigazgatás bevezetése. Az erre vonatkozó írásbeli rendelkezést, amely csak a mi hadtestünkre vonatkozott, teljes egészében közlöm.

„Írányelvek a községi parancsnokságok szolgálatának ellátására.

I. Általában: a hadműveletek további sikeres folytatása szükségessé teszi, hogy a már megszállt területeken a rend mielőbb helyreálljon és a polgári lakosság — élet és vagyonbiztonsága mellett — éllent nem mondó erélyes, de megértő irányítással beállítassék a hasznos termelő munka szolgálatába, hogy ezáltal a csapatok ellátása és nyugalma minden tekintetben biztosítható legyen. Mindez maga után vonja a hdt. és a hadosztályok vonatkozásában a tervszerű közigazgatás bevezetéséig a szükségszerű katonai közigazgatás bevezetését. Az ezzel

— Nem is kell kérdezni! ... csak egy kicsit ki-méleltesebben!

Gábor odanyujtotta a két kezét a csendőrnek s amíg az felcsatolta az acélkarperecet, fojtott, rekedtes hangon megszólalt:

— Ettől az egytől félttem, nem az akasztófától! Így menni végig a falun... megláncolva, mint egy döfös bika!... Főtörzsörmeister úr! Ha Isten ismer, ne kísértessen a mi házunk felé... megszakad a szegény öreg, beteg édesapám szíve, ha így lát! — Utolsó szavai zokogásba csuklottak.

A főtörzsörmeister megsodorta a bajuszát, hogy megilletődését leplezze. Mikor megszólalt, a vigasztalás jósága csordult ki a szavaiból:

— Ami előírás, előírás, azon segíteni nem lehet... De azért ne keseredj úgy el... a kertek alatt mentek, nem az országúton...

Gábor megkönnyebbülten sóhajtott fel:

— Hát akkor jól van! Az Isten is megáldja főtörzsörmeister úr!

Az őrsparancsnok megint az ablakhoz lépett s elgondolkozva kinézett a vidám zsvajj közt, hancúrozva, kergetőzve iskolába menő gyermekekre. Aztán még mindig háttal állva a legénynek, csak úgy a vállán keresztül dobálta visszafelé a tűnődő, tépelődő szavakat:

— Valahogy nem tetszett nekem az a bíró soha... a sunyi képe, veres bajusza. Nem tudott egyenesen az emberre nézni... a szeme mindig a plafonon, vagy a padlón járt, amikor beszélt. Mintha attól félt volna, hogy valamit kiolvasnak belőle, ami bajt hozhat rá... De ezt mégse kellett volna!... No, elég ebből ennyi. Indulás! (Folytatjuk.)

járó feladatok megoldása végett az alant részletezett irányelvek betartásával községparancsnokságok állítandók fel. E parancsnokságok a községükben települő vagy átvonuló csapatok és intézetek parancsnokságai minden munkájukban a legmesszebbmenően kötelesek támogatni, az általuk kiadott intézkedéseknek a lakossággal való megértése céljából részükre tolmácsot kirendelni, minden szövetséges haderő ellen irányuló ellenséges tevékenység, partizán szervezkedés megállításában és elfojtásában a szükséges erőknél rendelkezésükre bocsátásával segíteni s a községbe való beérkezésük tőlük felvilágosítást kérni és tájékozódni. A községparancsnokságoknak a lakossággal szemben mindenkor erélyes, a szövetséges haderők érdekeit mindenben szem előtt tartó igazságos és megértő magatartást kell tanúsítani, megéreztetve velük azt, hogy a legszigorúbb rendelkezésekkel is védelmezzük minden jogos egyéni és közérdeket.

Alárendeltség: a községparancsnokságok fegyvelm és közigazgatási szempontból a hadtáp zlj. parancsnokságnak vannak alárendelve. A hdt és ho. vonatkozásban egyes községeiben levő szállásparancsnokságok a községparancsnokságokkal szemben állomásgyűben felhívási (parancsadási) joggal bírnak, de közigazgatási szolgálatuk ellátására befolyást nem gyakorolnak. A község pk. a rangban idősebb szállásparancsnoknál jelentkezni és az utasítását bemutatni köteles. Ha kötelemeivel ellentétben álló parancsokat kap, a hadtáp zlj.-nak be kell jelentenie.

Működési terület: a hdt. és ho.-ok vonatkozásban.

Részletes feladatok: I. Katonai közigazgatási. II. Tábori rendészeti feladatok ellátása. III. Működési területén partizán tevékenység felderítése és elfojtása. IV. Az utánszállítási vonalak biztosítása.

I. Katonai közigazgatással kapcsolatos feladatok:

1. A lakosság magatartását szabályozó hirdetményeknek a legszélesebb körben közzététele és az abban foglaltak szigorú betartásának ellenőrzése.

2. Az őrskörlet azon községeiben, melyekben még kinevezett bíró — polgármester — (starosta) nincs, az erre alkalmas férfit a lakosság köréből kijelölni és jóváhagyás végett a zlj. pság.-nak jelenteni.

3. A starostákat feladatuk ellátásában ellenőrizni, azoknak működését állandóan figyelemmel kísérni, amennyiben rendelkezéseinek azok nem engedelmessé válnak, velük szemben eljárni, illetve új starosta kinevezésére a zlj. parancsnokságnak javaslatot tenni. A starosták feladatáról a lakosság összehívása és egyéb teendői tekintetében a „Starosták” (bírók) teendői cím alatt adok tájékoztatást.

4. A H. és K. szolgálat hathatós ellátása érdekében a starostákat ebbe a szolgálatba beszervezni és működésüket ellenőrizni. Őrskörletének minden községében a H. és K. szolgálat ellátására, valamint a starostáknak ugyanezen szolgálatok szempontjából való ellenőrzésére megfelelő számú és megbízható B. egyént beszervezni.

A letelepített menekültek között a H. és K. szolgálat ellátására külön B. hálózatot kell kiépítenie.

5. Az ellenséges propaganda tevékenységét felderíteni, az ellenséges röpiratokat összegyűjteni, a saját röpiratokat a lakosság között terjeszteni.

6. A lakosság közlekedésével kapcsolatban közlekedési igazolványokat állít ki.

7. A kitelepített lakosok elhelyezését a hadtáp zlj. parancsnokság utasításai szerint egyedül ő irányítja.

8. A körzetben levő különböző mesterembereket (fa, vasépítőipari munkások, egyéb iparosok, stb.) közmunkára (utak karbantartására, erődítési munkálatokra) és az alkalmas férfi és nő munkásokat a 12. életévtől nyilvántartásba veszi.

9. Körzetében levő községekben a beszállásolásra alkalmas épületeket, raktárakat, férőhelyeket és „panje” lőfogatókat nyilvántartja. Beérkező csapatok szállást és panje fogatókat csakis az ő kiutalása alapján vehetnek igénybe. Megakadályozza, hogy átvonuló csapatok, vagy a lakosság egyes épületeket, vagy épületrészeket leromboljon, feltűzzen. Minden fedél a tél folyamán embernek-állatnak nélkülözhetetlen menedék. Házak rendbehozatala tételre. Községtáblák ellenőrzése.

10. A községein átvezető utak karbantartásáról a polgári lakosság igénybevételével gondoskodik. Útkarbantartó és egyéb katonai szervek igénylésére a munkaerőt kiállíttatja.

11. A starosta által el nem intézhető kisebb ügyekben dönt, míg a fontosabbakat döntés végett a hadtáp zlj. parancsnokságnak jelenti.

12. Egészségügyi rendszettel kapcsolatban az utcák, házak, kutak, lakások tisztántartására a lakosságot oktatja s ennek végrehajtását ellenőrzi.

13. Fertőző betegeket s az erre gyanus egyéneket elkülönített és fertőző betegség fellépését a zlj. parancsnokságnak jelenti.

14. A kiütéses tifusz megelőzése céljából a lakosság tetvetlenítésére a legszigorúbb rendszabályokat fogantatja.

15. Halottakat eltemetteti, állati hullák elföldelését elrendeli és ellenőrzi.

II. Tábori rendszettel kapcsolatos feladatok:

1. A körzetében levő alakulatokat rendészeti szempontból ellenőrzi, szükség esetén jelentést tesz az alakulatok parancsnokainak és a hadtáp zlj. parancsnoknak.

2. Az idegenek ellenőrzését nemcsak a polgári, hanem az őrs körletében megjelenő ismeretlen honvédegyénekkel szemben is gyakorolja.

3. Közreműködik a személyirányító szolgálatban. Eltérve honvéd egyéneket megfelelő igazoltatás és ellenőrzés után útbaigazít és csapatukhoz eljutásukban támogat.

4. A katonai egyének által elkövetett büntendő cselekmények esetén a nyomozást lefolytatja és jelentését az illetékes hadbírószághoz a zlj. parancsnokság útján megteszi.

5. Körzetében működő német „Kreislandwirt”-ekkel az összeköttetést felveszi és azoknak gazdasági irányú munkáját a lehetőség szerint előmozdítja.

6. A községben levő nagyobb útelágazásoknál a községparancsnokság elhelyezése felé 1 méter hosszú és 25 cm. széles irányjelző táblát helyez el a következő felírással: „Községparancsnokság” (Ortskommandantur).

7. Galambok irtása. Tekintettel arra, hogy az orosz hírszerzés postagalambokkal is működik, amelyeket a házgalambok közé rejt el, a hdm. területén az összes postagalambokat ki kell irtani.

III. Körzetében előforduló partizán tevékenység felderítése és elfojtása a községparancsnok fontos feladata.

A partizán szervezkedés felderítése csak a legalkalmasabban kiépített B. hálózat útján lehetséges. Ezért legalaposabb megszervezése elsőrangú fontosságú. A fegyverrel ellenálló partizánokat a helyszínen rövid úton kell elintézni. Erről rövid jelentést kell tenni a zlj. parancsnoksághoz. Az elfogott ellenséges katonákat a fogolytábornak, a kémeket, kémgyanus egyéneket, fegyver nélkül elfogott partizánokat rövid tájékoztató jelentéssel a hdt. l/b. osztályának kell átadni.

Minden partizán tevékenységről a zlj. parancsnokságnak jelentést kell tenni, esetleges szükséges megerősítést a zlj. parancsnokságtól, sürgős szükség esetén pedig a legközelebbi szállás csoport parancsnokságtól kell kérni. Ezért mind a saját, mind a szomszédos körzetekben elhelyezett csapatokról s azok parancsnokságairól legyen tájékozott.

IV. Utánszállítási vonalak biztosítása. Állandó járőrözés az útvonalon. A fontosabb hidaknál lévő orosz őrtket ellenőrizni, a környékét — ha kell — átkutatni. Az úton közlekedő, elmaradt katonákat, kisebb csoportokat, egyedül haladó járóműveket igazoltatni. Figyelő állások. Akadályok jelentése.

A szállás csoport parancsnokságok a községparancsnokságokat a következő szolgálatokra vehetik igénybe:

1. Beszállásolások alkalmával az egyes alakulatok számára alkalmas épületek megmutatása, csapatoknak oda irányítása.

2. A csapatok mozgásánál a szükséges panje fogatók előállítás.

3. Átvonulásoknál a forgalom szabályozása.

4. Az elhelyezett csapatoknak rendészeti szempontból ellenőrzése.

5. Csapatoknak szükséges munkaerő előállítás.

6. Az esetleg szükségessé váló csapatbeszerzéseknél közreműködés.

Starosták (bírók) teendői:

1. polgári lakosság nyilvántartása és pedig:

a) jegyzék azokról, kik 1941 július hó 22-ike előtt a községben illetőséggel bírtak. E jegyzékbe a szovjet hadsereggel, vagy a kommunista párttal összeköttetésben állókat csak a község pk. engedélyével vehetik fel,

b) jegyzék azokról, akik 1941 június hó 22-ike után költöztek a községbe, valamint a most kitelepítettek,

c) jegyzék azokról, akik átmenetileg ott tartózkodnak.

Zsidókat „J” (Jud), míg a többi idegeneket „A” (Ausländer) betűvel kell megjelölni.

A jegyzék rovatai: folyószám, házszám, név, születési év, foglalkozás, nemzetisége, különleges ismertető jele, apja neve, anyja leánykori neve, családi állapota, megjegyzés.

2. Lakóházak számozása, páros és páratlan oldallal.

Nagyobb kiterjedésű községekben kerületek alakíthatók, élükön 1—1 starosta-helyettesessel. A házak számozása azonban folytatódhat.

3. Idegenek megérkezését azonnal jelenteni köteles a községparancsnoknak (beszúvárgott idegenek letelepedéséről a községparancsnok dönt).

Hősi halált haltak:

Fekete Pál alezredes

1944 augusztus 30-án az ősi magyar határ védelmében, zászlóalja élén

dr. Szelevényi Tibor százados

1944 augusztus 27-én az ősi magyar határ védelmében

a Dél-Keleti Kárpátok hágójánál.

Tiszte günk dicső emlékü elött!

Hősi halált haltak:

Papp Lajos I. főörzsőrmester

1944 augusztus 9-én, ellenséges légitámadás következtében a hátszágban.

Bogdán Lajos szakaszvezető

1944 augusztus 15-én, ellenséges légitámadás következtében a hadműveleti területen

Tiszte günk dicső emlékü elött!

Takarmányértékesítés
lovaink etetésénél.

Írta: SÖRÉNYI ISTVÁN százados.

A háború okszerű és takarékos eljárást követel szolgálatunk és magánéletünk minden viszonylatában. Lovaink etetésénél is érvényesítenünk kell ezeket a szempontokat, hogy takarmánykészletünkkel helyesen gazdálkodva, a lovakat is a lehető legjobb erőállapotban tarthassuk.

A csendőrlő takarmányadagja olyan összetételű, hogy a benne foglalt tápanyagok az élet fenntartásán túl, az átlagosan végzett napi munkateljesítmény folytán előállított anyagvesztésüket is pótolják.

Nyilvánvaló, hogy a takarmányban foglalt tápanyag nem használdik fel 100%-ban a szervezet anyagvesztéseinek pótlására, — mint ahogyan bármilyen anyag megmunkálásánál is van veszteség, — azonban okszerű etetési eljárással elérhetjük, hogy a szervezet a takarmányt az emésztésnél minél nagyobb %-ban értékesítse.

A tapasztalat azt mutatja, hogy ugyanolyan takarmányadag mellett egyes lovak jobb, míg mások satnyább erőállapotot érnek el, sőt más lovak, azonos vagy éppen kisebb kiszabattal mellett is igen jó erőállapotot tartanak. Ennek a jelenségnek oka az, hogy egyes egyedek emésztőszervei léttanilag jobban működnek és így a felvett takarmánymennyiségben

foglalt tápanyagokat nagyobb mértékben képesek hasznosítani, mint az olyanok, melyeknek emésztőszervei kevésbé jól működnek és így a szervezetükbe jutott takarmány tökéletlenebbül emésztve hagyja el a bélcsatornát.

Ez a jelenség az embereknel is tapasztalható. Bizonyára mindenki találkozott olyan emberrel, aki nagyétkű és mégis sovány, viszont olyannal is, aki egész keveset eszik és mégis jó, sokszor „túl jó” erőállapotban van.

Ez az élettani jelenség vezetett az „egyedi takarmányozás” elvéhez és annak gyakorlati keresztülvitelére. Lényege az, hogy bizonyos loállomány-nak járó napi kiszabaton belül — egyedenként kiismerve a lovak takarmányértékesítő képességét, — az egyes lovak adagját értékesítő képességükhöz szabjuk, azaz a rosszabb értékesítő a szabvány adagnál többet, a jobb pedig kevesebbet kap. Így elérhetjük azt, hogy loállományunk egyforma és jó erőállapotba kerül.

A jó fogazat lényegesen elősegíti a takarmányban foglalt tápanyagoknak minél nagyobb mérvű felszívódását, mert a rágás folytán a takarmány felőrölik, tökéletesebben összekeveredik a nyállal és ilyen állapotban az emésztőnedvek számára könnyebben hozzáférhetővé válik.

Ha egy lónál azt vesszük észre, hogy immel-ammal eszik, az nem mindig belső rendellenességre

4. Gondoskodik, hogy a lakóházak külső ajtajának belső felén egy jegyzék legyen a lakókról.

5. Néhány megbízható személyből községi rendőrséget szervez, akikkel a munkálatok végrehajtását ellenőrizteti.

6. A partizánok elrejtésének megakadályozása érdekében a lakosságot kioktatja, idegeneknek szállást csak a község pk. engedélyével adhatnak. Aki tudva szovjet katonának, vagy szovjet megbízásban állónak szállást ad, életével lakol.

7. Gondoskodik, hogy a polgári lakosság a sötétség beálltával napkeletig házait ne hagyassa el.

8. A község pk. rendelkezéseit köteles végrehajtani.

9. A szövetséges haderők ellen irányuló összes cselekményeket a községparancsnokságnak azonnal köteles jelenteni.

10. Az összeírt polgári lakosság közül mindazok részére, akik 12. életévüket betöltötték, nemre való tekintet nélkül ideiglenes személyazonossági igazolványt állít ki.

11. A falu lakosságának polgári magánjogi ügyeit intézi, kétes esetekben a községparancsnoksághoz fordul.

A németek az általuk megszállt területen mindenütt Ortskommandantur-okat (községparancsnokságokat) létesítettek, igen tág hatáskörrel s megszokták, hogy az minden ügyben korlátlanul intéz-

kedett. A hdt. területén sok volt a német csapat, ezért a cső. őrsöket is községparancsnokságnak neveztük el. Ha több község tartozott alája, úgy körzetparancsnokság volt a neve. A ht. zlj. 20 faluparancsnokságot állított fel, parancsnoka fontosabb helyen tiszt, egyébként cső, thfts. (örmester, vagy cső.) volt. Ereje 6—15 fő, 1—3 tényleges csendőrrel. Ha helyben valamilyen alakulat volt, úgy onnan étkezett, vagy vételezett fel, egyébként a legközelebbi csapatától vagy intézettől. Pánje fogattal a legtöbb faluparancsnokság el volt látva.

Legnehezebb a tolmács kérdés volt. A csapatoktól vezényelt, ruszinul tudó honvédek nem mindegyike vált be. Rendszerint magyarul nem tudtak jól. Még a Magyarországon volt orosz hadifoglyokkal is kísérleteztünk, itt-ott eredménnyel.

A faluparancsnokságok felállítása előtt a beosztottak a zlj.-nál háromnapos tanfolyamon vettek részt, ahol vezérkari tisztek és a hdt. műszaki parancsnoka is tartott előadást. A falu parancsnokságoknak nagy volt a hatásköre, minden ügyben ők intézkedtek, csak rajtuk keresztül lehetett a falu lakosságát igénybe venni. Egyes öntevékeny parancsnokok igen szépen működtek s még nagyobb szabású partizán szervezkedést is felgöngyölítettek.

A zlj. törzs csendőrei szintén derekasan megállták helyüket s még a legnehezebb körülmények között is beváltották a hozzájuk fűzött reményeket.

vezethető vissza, hanem gyakori esetben a fogazat káros kopásának következménye. Például ha a fogkorona szegelye élesre kopik, ami rágás közben séri a szájüreget borító nyálkahártyát, a ló tökéletlenül rág, vagy egyáltalán nem rágja meg a takarmányt, hanem csak nyeli. Ha az így orietlenül kerül a gyomorba, a benne foglalt tápanyagok kevésbé lesznek hozzáférhetőek az emésztőnedvek számára és nagymértékben kihasználatlanul hagyják el a szervezetet.

Ezen a rendellenességen a fogazat megreszesítésével segítünk, ami sokszor elő is fordul a gyakorlatban.

A rossz takarmányértékesítésnek oka lehet az emésztőnedveknek (nyálnak, gyomorsavnak, epeváladékknak stb.) kevés vagy hiányos volta is. Ez már belső megbetegedés és az állatorvos szaktudását érintő gyógyászat körébe vág, ezért ezzel nem is foglalkozom. Inkább azokat az etetésnél alkalmazandó fogásokat ismertetem, melyeknek helyességét a gyakorlati tapasztalatok igazolták és amelyekkel fokozhatjuk a takarmányban foglalt tápanyagoknak minél nagyobb mértékben való hasznosítását.

A lovak takarmányai között a főtakarmányt, az úgynevezett „erőtakarmány“-t a zab képviseli.

Amikor az etetés ideje elérkezik, lovaink mind magasan tartott fejjel és előre hegyezett fülekkel figyelnek a zabos kamra irányába. Mikor az első csendőr megjelenik az istállóban az abrakos tarisznyával, hangos nyerítéssel és kapálással fogadják.

Alighogy megkapták adagjukat, füleiket hátracsapva, mohón látnak neki a zabnak.

A mohóság következménye az, hogy nem rágnak tökéletesen, hanem habzsolnak. Eppen ezért célszerű először a szénát „feladni“ és amikor körülbelül ennek felét már megették (az terítés voltánál fogva a gyomrot részben megtöltötte és csillapította az éhségérzetét), adjuk fel a zabot. Ekkor már megnyugodtak, tökéletesebben rágnak és így a takarmány megkapja a jó emésztés egyik alapfeltételét.

A vonatkozó szabályzat is előírja, hogy zabolásnál a csendőr fogja lovának pofaszíját, nehogy kiszórja a takarmányt és így haszontalanul elkeverdjék az alomban.

Minden lónak tulajdonsága, hogy a neki adagolt zabot félti és evés közben folyton pislog szomszédai felé, lesve, vajjon nem akar-e valamelyik az övéből „elcsenni“. Viszont az a tulajdonság is megvan bennük, hogyha csak tehetik, egy óvatlan pillanatban átnyúlnak szomszédjukhoz és egy-két harapást elcsenek. Erre természetesen csak akkor van alkalomuk, ha felügyelet nélkül vannak, vagy kötőfékszárunk enged. Ilyenkor a szájukban lévő és a saját adagjukból vett falat egy részét elszóráják, de ugyanez történik akkor is, ha védekezési céllal a csenni szándékozó felé kapnak.

A zab szétszórásának másik oldala a légy utáni kapkodás, különösen a nyári időszakban.

Ezeknél fogva a csendőrnek a zabolásnál feltétlenül az utasítás előírásai szerint kell eljárnia.

A helyes és okszerű takarmányozás a megállapított takarmányadag mellett is egyöntetű és jó erőtállapotot ad a lovaknak. Az egyvedi takarmányozás elvét és az ismerttetett gyakorlati tapasztalatokat ezért mindig tartjuk szem előtt.

A csendőr ezzel leghűségesebb bajtársának javát szolgálja.

Csendőreink a szovjetrohamban.

Irta: KISS JÁNOS hadnagy (m. kir. 2. honv. haditudósító század).

A Kárpátok előtt 1944 július végén.

Honvédeinkkel együtt jelentek meg a keleti fronton kakastollas csendőreink is, akik a közbiztonsági szolgálatnak már otthonról jól ismert ellátásán kívül, amikor a helyzet úgy kívánta, a szovjet erők ellen vívott harcokban is olyan derekasan vették ki részüket, hogy a magasabb parancsnokságok és a harcoló csapatok legnagyobb elismerését vívták ki. Számos hősi halott és sebesült csendőr áldozata van ezeknek a hősi harcoknak, amelyek mind beszédes bizonyítékai a magyar csendőr bátor helytállásának, az utolsó lehelletig való kötelességteljesítésnek.

Július végén indult meg a szovjet csapatok támadása a Kárpátok előterében húzódó magyar állások ellen. A hihetetlen tömegben megindult szovjet gyalogságnak itt-ott sikerült túljutnia az első magyar vonalakon és több helyen a hátrábbfekvő községekben elhelyezett csapatainkat is megtámadták. Ekkor tüntette ki magát a „Kolozsvar“ őrszázalaj tábori csendőrszakasza is, amelyet dr. vitéz Nagy Sándor csendőrszázados irányított ezekben a súlyos napokban.

A csendőrszakasz július 24-én a késő esti órákban érkezett meg Nadvornára, ahol vitéz Kissfaludy József vezérőrnagy úrtól azt a parancsot kapta. hogy húsz honvéddel megerősítve zárja le a városból észak felé vezető műút torkolatát. A kapott parancson túlmenően v. Nagy százados azonnal a hátrább fekvő állásokba vonuló honvédeket is összegyűjtötte, ami igen szép eredménnyel járt. A hajnali órákban már közel ötszáz honvédet irányítottak egységesen a kijelölt állásokba.

Másnap délelőtt tizenegy óra tájban orosz erők betörték a városba, amelynek védelmét vitéz Kissfaludy vezérőrnagy úr vette át. Az oroszok által visszaszorított alig harminc honvédből, pár német katonából és a körülötte tartózkodó huszonöt tábori csendőrből kis csapatot szervezett s annak parancsnokságát v. Nagy Sándor századosra bízta azzal a feladattal, hogy ezzel az aránylag kicsi erővel a város északi szegélyén védelemre rendezkedjék be. A kis egységnek két golyószórója, 15 géppisztolya és 20 puskája volt.

Alig érkezett meg a v. Nagy százados által vezetett egység a helység északi kijáratához, a jól rejtőzött orosz gyalogság erős géppisztoly- és puska-tűzet zúdított rá. De csendőreinknek és a melléjük beosztott honvédeknek helyén volt a szíve. Közel egy óra hosszat tartott a tüzharc, amelynek az oroszok visszahúzódása vetett véget. Csendőreink itt sok orosz automata puskát és orosz géppisztolyt zsákmányoltak.

A tüzharc után a csendőrök megszállták a falu szegélyét. Közben észak felől három harcokcsi érkezett az oroszok megerősítésére. A harcokcsik mintegy 200—300 méterre megálltak vonalaink előtt, csak a harcokcsikon szállított gyalogság fejlődött fel támadáshoz. Az erősen fedett terepen időközben átcsoportosított orosz gyalogság újra megkezdte a tüzelést golyószórókkal és géppisztolyokkal, majd erős aknatűzet zúdítottak a kis magyar csoportra.

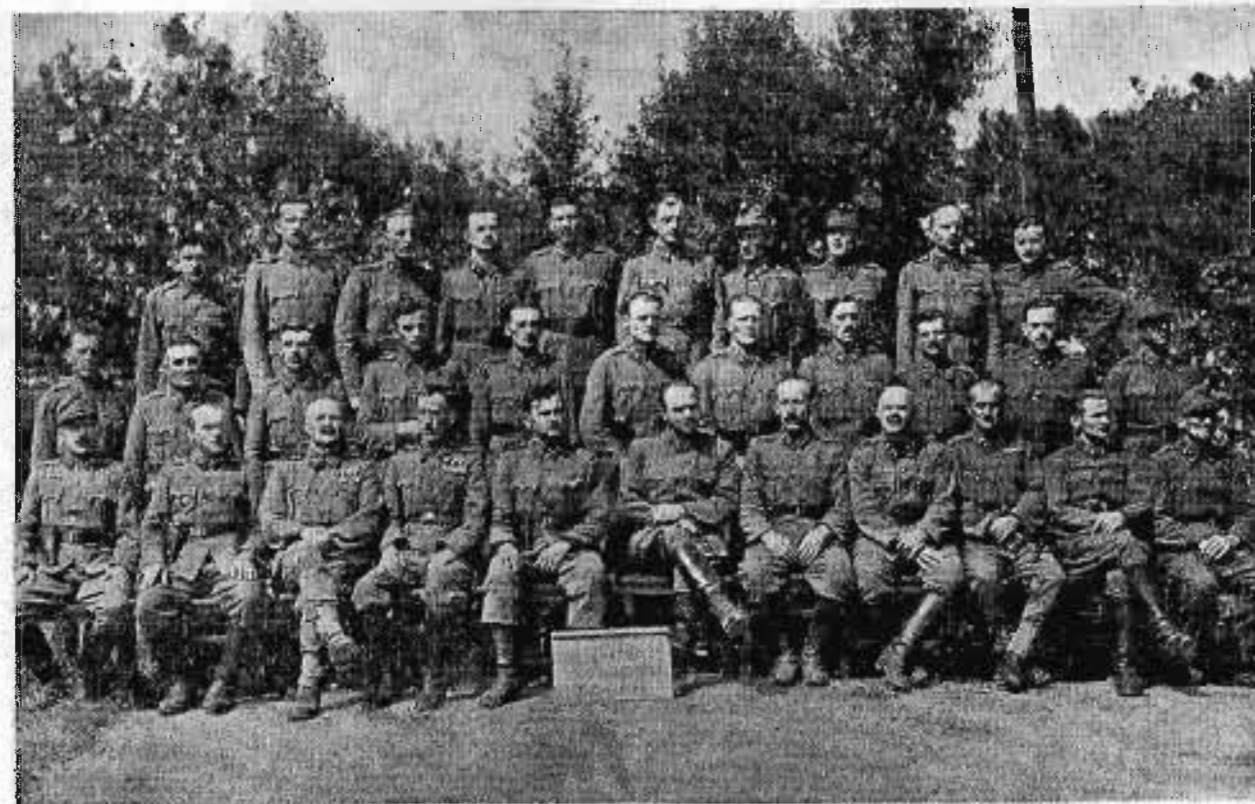

A „Kolozsvar“ őrszázalaj tábori csendőr szakaszának hős csendőrei. Balról jobbra: Gál István őrm., Beregszászi Sándor őrm. (Kis Ezüst Vitézségi Érmét kaptak), Dajnic János nt. cső. (Bronz Vitézségi Éremmel kitüntetve) és Szegő Ferenc őrm., aki eltűnt a harcokban.

Négy órán keresztül állta a harcot a maroknyi csendőr pár honvéddel. Négy órai harc után is rendületlenül kitartottak, pedig ekkor már lőszerük fogytán volt s nem tudták viszonzni az oroszok tömegtűzét, ezért sikerült az oroszok egyes részeinek a város szélébe benyomulni. Ez az idő azonban elég volt ahhoz, hogy a városból az ellátó alakulatok minden anyagot elszállítsanak.

Hős volt itt mindenki, aki részt vett ebben az öldöklő, idegfeszítő harcban, ahol minden egyes ember valósággal iskolapéldáját mutatta a kötelességteljesítésnek. Kiragadunk párat ezek közül a hős csendőrök közül, hogy cselekedetük örök időkre mutassa az utat, amelyen a magyar csendőrnek és katonának haladnia kell.

Amikor az orosz gyalogság meglepetésszerűen betört a város északi részébe, v. Nagy százados, a csendőrszakasz parancsnoka, parancsot adott Gál István csendőrőrmesternek, hogy 25—30 főből álló egységet szervezzen és azzal a város szélén lévő kertekből szorítsa vissza a szovjet gyalogságot. Gál őrmester az oda gyülekező honvédekből azonnal megalakította kis egységét és a kapott parancs értelmében, közel egyórás tüzharc után az orosz gyalogságot visszavonulásra kényszerítette, miközben több automata puskát és géppisztolyt zsákmányolt. A város szélén elfoglalt védőállást, bár a szovjet gyalogság erősítésére újabb és újabb egységek érkeztek, a legnagyobb akna- és golyószóró tűzben közel öt órán át tartotta. Személyes példamutatásának, a kis

A „Kolozsvar“ őrszázalaj tábori csendőr szakasza.

csoporthoz fegyverzettségének és harcosszellemeinek volt köszönhető, hogy a védőállás legnehezebb szakaszán az orosz előnyomulás fennakadt. Ez alatt az idő alatt a városban lévő ellátó oszlopok készleteket elszállíthattak.

A védőharcok másik erőssége Beregszászi őrmester volt, aki a visszavonuló honvédeket védőállásba helyezte, golyószórós rajt szervezett, annak parancsnokságát átvette és ezzel a rajjal a város északi bejáratánál lévő kertek egy részét az ellenségétől megtisztította. A harcok közben több orosz fegyvert is zsákmányolt. Beregszászi őrmester igen erős ellenséges aknavető és gyalogsági tűzben a legkritikusabb helyen négy órán át kitartott, állásait az utolsó töltényig védte és előjárója parancsára csak akkor adta fel, amikor a szovjet gyalogság már 40—50 méterre megközelítette. Bátor helytállásával, önfeláldozó magatartásával az időelötti visszavonulást megakadályozta és lehetővé tette, hogy parancsnoka a golyószóró vonalában a gyengén felszerelt honvédekkel a védőállást órákon át tarthassa.

Mindketten alig egy héten belül kapták meg a Magyar Kis Ezüst Vitézségi Érmét.

Dajnic János nt. csendőr a löszrutánpótlásnál tüntette ki magát. Dajnic önként vállalkozott arra, hogy az erős akna- és golyószórótűz alatt tartott területen át a csapatot löszrel ellátja. Rövid időn belül nagyobb mennyiségű löszert vitt csapatának, majd bajtársával együtt a védőállás legveszélyesebb szakaszán hősiességgel harcolt.

Bent a városban is tovább tartott a harc, pedig ekkor már csak mintegy húsz főnyi csendőr és tíz főnyi honvéd volt v. Nagy Sándor csendőrszázados mellett. Vitéz Kissfaludy vezérőrnagy úr személyesen irányította az ellenállás sikeres megszervezését. Valami csodálatos erő szállott meg mindenkit, aki részt vett a városban folyó harcban. Amikor az első szovjet katonák megjelentek, felszabadultak a sötét elemek is. A polgári lakosság közül is sokan előszedték elrejtett fegyvereiket és tüzeltek honvédeinkre, csendőreinkre.

Derék csendőreink a harcokban megsebesült bajtársakat is összeszedték és gondoskodtak azok hátraszállításáról.

Egészen az esti órákig tartott a kemény harc. Akkor kaptak parancsot a csendőrök, hogy vonuljanak át egy másik községbe. A jól végzett munka biztos tudatával hagyták ott a harcok színterét, ahol — mint életükben már annyiszor — újra megbecsülést, elismerést szereztek a sapkájuk mellett lengő kakastollnak, amely nálunk magyaroknál a rendnek, a biztonságnak és az utolsó lehelletig való kitartásnak a jelképe.

A Csendőrségi Lapok szerkesztőségében a következő csendőrségi könyvek kaphatók:

E-tábori rendészet. Ára a postaköltséggel együtt 2 P 90 f.

Csendőr-lexikon. Ára a postaköltséggel együtt 9 P

Csak a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postakártyaképféltáji csekkszámújára történő befizetéssel rendelhető meg.

Más könyv a szerkesztőségénél ezújszerint nem kapható. Ha lesz, közöljük.

PORTYAZÁS

Tegnap vihar volt, leverte az almát és törte az ágakat. Ma mozdulatlanul állanak a fák a szélcsendben és a szeptemberi alkony arany napsugárral világítja meg őket, ragyog a város ebben a szelíd égi fényzórárságában.

Tegnap üvöltött és recsegett minden, ma békében él a természet, de a háború vihara még nem mult el. Üvölt a gránát, meg a bomba, az emberiség fájáról szakadnak a gallyak.

Ez is el fog csendesedni, mint a tegnapi vihar. Béke lesz megint. Örülni fogunk, azután megszokjuk a békét. Ami ma szép álomnak tűnik fel, az unalmas és önmagában értéktelen valósággá szürkül majd. A nemzetek ebből a háborúból sem fogják megtanulni azt, hogy a legbiztosabb út a békében az igazság útja. Az érdek más utakat keres és megint belebotlik a háborúba. És az emberek sem tanulják meg, hogy segíteni kell egymást. Az érdek itt is más utakat keres és beleviszi az embereket a civódásba, gyűlöletbe.

Az érdek. Az önző érdek minden bajnak a forrása. A nemzeteknél is, az embereknél is. Mi magyarok soha nem kívántunk egyebet, mint azt a földet, ami a nemzeti élethez nélkülözhetetlen és mégis hogy gyűlöli bennünket néhány szomszédnép, pedig nekik a maguk lélekszámához és más igényeihez mérten a miénk nélkül is van elégük. Az emberek is hogyan tülekeznek. Kinézik a mások kezéből a kenyert, hogy a maguk kalácsát még izesebbé tegyék.

Az ember még mindig önző és a másikkal szemben közömbös. Ha nem így lenne, akkor kevesebb lenne és gyengébb is lenne a vihar. Meg kell tanulni, hogyha másnak kenyere nincs, akkor nekem sem esik jól a falat. Ha másnak nincs ruhája, én is fázom a legmelegebb ruhában is. Ha másnak nincs fedele, akkor az én háztetőm sem igazi tető. Ha más műveletlen és tudatlan, akkor az én műveltségem sem lehet olyan csillogó. Ha más a túlzott munkától embertelenül fáradt, akkor az én tagjaim is fájnak. Ha másnak szomorúsága és gondja van, amin én segíthetek, akkor enélkül nekem sem öröm a szórakozás.

Az embernek meg kell immár tanulnia, hogy az értelem és érzésvilág nem azért terem bennünk, nem azért kaptuk ezeket a csodálatos adományokat, hogy rájuk tapossunk. Meg kell tanulnunk, hogy a kerítés nem lehet határ közöttünk. Meg kell tanulnunk, hogy a sorsunk közös, tehát közös erővel kell azt jobbra és pedig mindenki számára jobbra tennünk.

Zsúfolt vonat lépcsőjén öreg házaspár utazott. Az egyik állomáson egy fiatal leány közéljük fura-kodott és ügyesen beszembelenkedte magát eléjük. Néhány állomással odébb ez a leány már bent ült a síkben, az öregek pedig maradtak a lépcsőn. Nyoma sem látszott a leányon, hogy valami kis lelkiismeret, egy kis emberség egyáltalában megmaradt volna benne, sőt, az sugárzott ki az arcából, hogy ime, ő nem hülye, ő ismeri a dörgést. Talán még büszke is volt csalafinta helyezkedési tudományára.

Ez a leány nem hajlandó tudomásul venni, hogy mások is élnek, mások is utaznak, mások is fárad-

tak, nála fáradtabbak. Egyszerűen csak önmagát ismeri és eszébe sem jut gondolkodni rajta, hogy helyes-e, amit tesz. Otthon pályás korától azt a tanítást kapta, hogy ne hagyja magát, szemesé a világ, csülköljön s ha kell, rugjon és harapjon, de a maga kényelmét verkedje ki magának mindenáron.

Ez a nevelés elég általános. Kivétel az ellenkezője. Mindenki úgy akar boldogulni, hogy legázolja, félrevezeti, becsapja a másikat. Ezt az emberek helyes és természetes életküzdelemnek tartják. Ezt a felfogást kell megváltoztatni. Fel kell ismerni azt az igazságot, hogy nem más ez, mint mindenki harca mindenki ellen s miközben az egyesek ebben a harcban hol felül, hol alul maradnak, a hajó léket kap.

Együtt utazunk a hajón s ha maradunk a fedélzetén, akkor a szél arra sodorja, amerre neki tetszik. Ezt észre kellene már venni és sokkal többet kellene törődnünk egymással. Önmagunkkal pedig sokkal kevesebbet és sokkal önzetlenebbül. A gyermekeket ne az önzésre, az úgynevezett szemfülességre tanítsuk, hanem a becsületes munkára, ami egymagában is elég biztos alap és jogcím a kenyérhez. Nevelés dolga az egész, de legfőbb ideje, hogy az eddigi háborús irányon nagyot fordítsunk.

Egyik iskolánk hallgatója írja, hogy most a tanulás idejét éljük, mert mindenkinek a gáton a helye. Szerinte befejezettnek kellene nyilvánítani az iskolát s a hallgatók menjenek ki az őrökre.

Feltételezzük a levélíróról, hogy nem az ingyenes vizsga vágya szól belőle, hanem a tiszta meggyőződés, de még így sem értettünk vele egyet. Igaz, mindenkinek a gáton a helye, de a csendőr számára a gát nem más, mint az őrző. Neki ott kell helytállania, ahhoz pedig tudás kell. Hiányos tudással hiába állunk ki a gátra, csak hibákat szaporítunk.

A tanulás a háborúban sem fölösleges, sőt fontosabb, mint békében, mert a háborús feladatok nehezebbek. Ne becsüljük le a tanulást, ne gondoljuk, hogy az csak olyan békebeli szórakozás. Szószertint igazság, hogy a tudás fegyver. Akkor érzi ezt az ember leginkább, ha olyan feladatok elé kerül, amelyek meghaladják az ismereteit. Nem biztos a dolgában, hibát hibára halmoz, emiatt állandóan nyugtalan, a komolyabb megbízások elől bujkál, az őrzőben felmerülő kényesebb feladatokat elereszti a füle mellett. Önbizalma egyre fogy s lassankint egész szolgálata abból áll, hogy kimegy a laktanyából, jár egyet, aztán hemeget a laktanyába.

Az iskolának örülni kell, ha nem is kellemes reggeltől-estig pontos menetrenddel tölteni a heteket s hónapokat. Rendszeresen tanulni nem könnyű dolog, sokan hamar beleunnak, sokan azonban bírják az iramot. Most a tanulás a feladat, hát azt csinálják és az az egyedül helyes. Néhány hónap gyorsan elfut s aki az iskolában megfogta az órákat, olyan kincset visz magával az őrre, amit ott a zaklatott szolgálatban összegyűjteni soha sem tudna.

Tessék hát csak nyugodtan tanulni az iskolában. Lehet azt háborúban is. Ismerünk embereket, akik a lövészárkokban készültek fel egyetemi szigorlatokra s mire a háború — a régi háború — befejeződött, a kezükben volt a diploma s így melleleg megszerzték a nagyvezést is. Ők igazán ott voltak a gáton és mégis tanultak.

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálataért a Magyar Bronz Érdemérmét a hadiszalagon adományozta Bathó László I. kerületbeli őrmesternek.

A csendőrség bűnügyi laboratóriumából!

(Közi a m. kir. csendőrség bűnügyi laboratóriuma.)

Szakértők igénybevétele.

A bűnözés a technika és a tudományok mindenkori vívmányait is szolgálatába állítja. A régi lőkö-tőket a modern autotolvajok, a fejszével és feszítő-vassal dolgozó betörőket a legkorszerűbb fűró- és zárnító-készülékkel ellátott gumikesztyűs betörők váltották fel. Az útonálló kapcabetyárok helyett már jól öltözött, minden hájjal megkent csalók, szélhámosok veszélyeztetik a vidék közbiztonságát. A régi, nyíltan perlekedő emberek helyébe a sötétben meghúzódó névtelen levélíró lépett. Ezért a tudomány legújabb vívmányait a nyomozás szolgálatába kell állítani, hogy legalább is egyenlő fegyverekkel harcolhassunk a bűnözőkkel.

Az egyirányban képzett, specializált bűnözők összes ismereteit azonban az egyedül álló, nyomozó csendőr a legjobb akarat mellett sem sajátíthatja el. Szüksége van olyan egyénekre, akik a tudomány egyes ágaira specializálták magukat. Ezeket az egyéneket (szakértőket) a tudomány egyes ágazataiban és a bűnügyi laboratóriumokban találjuk meg.

Nyomozásunk csak akkor teljes, ha ezeknek a szakértőknek tudását is igénybe vesszük, tanácsait kikérjük, véleményeiket meghallgatjuk és a nyomozásoknál értékesítjük.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a csendőrök a szakértők által nyújtott lehetőségeket nem veszik teljes mértékben igénybe. Ennek legfőbb oka az, hogy a nyomozó csendőrök, ha bizonyos esetekben szükségét érzik is a szakértői támogatásnak, nem tudják, hogy a felmerült esetben kihez forduljanak, melyik szakértőtől mire kaphatnak útbaigazítást s a szakértőket hol és hogyan lehet igénybevenni. Így gyakran előfordul, hogy az őrök szakértői véleményért olyan helyekre fordulnak, amelyek a vizsgálat lefolytatására nem hivatottak. Ilyen esetekben

azután a vizsgálandó anyag rendszerint több kézen keresztül, elkésve, megromolva, vagy megsemmisülve, olyan időben kerül az arra hivatott szakértőhöz, amikor a vizsgálatnak a nyomozás szempontjából már nincs jelentősége.

Azt, hogy bizonyos szakértők mire adhatnak útbaigazítást, a Bűnügyi Nyomozástannak a szakértőkre vonatkozó egyes fejezetei részletesen ismertetik. Ezt a csendőrnek ismernie kell.

Hogy az egyes szakértőket a nyomozó csendőr, illetve az őrs hol és milyen módon veheti igénybe, azt általános érvényű utasítás nem szabályozza. A tudomány állandó fejlődése, a bűncselekmények sokfélesége és az egyes bűncselekmények szövényes volta minden részletre kiterjedő szabály felállítását nem tűri meg. Ennek a cikknek a keretében nem is a szabályzatot, hanem a gyakorlati életben legjobban bevált eljárási módot ismertetjük.

Aszerint, hogy milyen szakértőt szándékozunk igénybevenni, más és más az eljárás. Az alábbiakban a nyomozásoknál leggyakrabban előforduló szakértőket külön tárgyaljuk, rámutatva arra, hogy igénybevételük esetén a csendőr milyen eljárást kövessen.

1. **Élelmiszervizsgálatok** esetében az őrsök közvetlenül a területileg illetékes vegykísérleti állomásokhoz forduljanak. A mintavételi jelentés és kísérő jelentés megszerkesztésére vonatkozólag a Szolgálati Utasítás 450. pont 2. bekezdése részletesen intézkedik. Szigorúan szem előtt kell tartani azonban azt, hogy ez a rendelkezés kizárólag az élelmiszerhamisítás esetére intézkedik. A vegykísérleti állomások olyan esetekben, amidőn a királyi bíróságok hatáskörébe utalt bűncselekményekről (mérgezés) van szó, vegyvizsgálatokat abban az esetben sem teljesíthetnek, ha a mérge kimutatása végett kellene valamely élelmiszert vizsgálat alá vonni.

Ilyen esetekben a vizsgálat teljesítésére a 6. pontban ismertetett formák betartásával az Országos Bírósági Vegyészeti Intézethez kell fordulni.

2. Valamely bűncselekmény helyszínén végzendő **bűnügyi fényképezési és daktiloszkópiái** munkák teljesítésére a Cs-4. utasítás (Nyut.) alapján a területileg illetékes nyomozó alosztály helyszínelőjét vesszük igénybe. Ha azonban a felvett ujjnyomatlapok vagy helyszíni ujjnyomok alapján priorálás, összehasonlítás válik szükségessé, a m. kir. rendőrség budapesti főkapitányságához beosztott csendőr-összekötőtiszt útján az Országos Bűnügyi Nyilvántartóhivatalhoz kell fordulni, amely azután a szükséges útbaigazításokat az őrsnek küldi meg.

3. Hamisításra vagy hibás verésre gyanús **fém-pénzek, pénzhamisítóeszközök vizsgálatát** a m. kir. Állami Pénzverő (Budapest, X., Üllői-út 102. sz.) látja el. Ha fém pénz vagy ilyen hamisítóeszköz vizsgálata szükséges, az őrsöknek közvetlenül a pénzverőhöz kell fordulniok. A pénzverőhöz tett jelentés egy példányát azonban a m. kir. csendőrség hírközpontjához is fel kell terjeszteni.

A csendőrség központi nyilvántartása mind a csendőrség, mind a rendőrhatalóságok területén forgalomba hozott összes hamis pénznemeket felöleli. Ennélfogva a hamis pénznemek ügyében a hírközpont a csendőrpáncsnokságoknak és a rendőr-

hatóságoknak minden esetben felvilágosítást tud adni.

Ha valamely már megvizsgált hamis pénz ügyében az őrsnek adatokra van szüksége, elegendő a hamis pénz forgalombahozásának helyére, idejére, valamint arra az iktatószámra hivatkoznia, amellyel a hamis pénz megvizsgálását annakidején a pénzverőtől kérte.

A pénzverő a hamis pénzre vonatkozó véleményét 1—1 példányban az őrsnek és a hírközpontnak is megküldi.

Papírpéppzel kapcsolatos felvilágosításokat és vizsgálatokat a Magyar Nemzeti Bank bankjegynyomdájától szerezhethetünk be. Ilyen vizsgálatok szükségessége esetén ajánlatos azonban, ha nem közvetlenül a Nemzeti Bankhoz, hanem a központi nyomozóparancsnokság bűnügyi laboratóriumához fordulunk, amely a szükséges vélemények beszerzésében az őrsöt támogatja.

4. **Robbanóanyagok** találása esetén azok őrzetbevitelére és bejelentésére a Szolgálati Utasítás 450. pont 3. bekezdése rendelkezik. Ebből következik, hogy a szükséges vizsgálatok elvégzésére a közigazgatási hatóságok, illetve honvéd-állomáspáncsnokságok esetenként intézkednek. **Nem életveszélyes, szállítható, jelentéktelen mennyiségű robbanóanyagok** vagy ezek maradványának vizsgálatát a bűnügyi laboratórium is megejti, vagy azokat a megfelelő szakértővel megvizsgálattja. Természetesen csak akkor, ha az előírt bejelentés alkalmával a csendőrségi vizsgálat megejtéséhez a közigazgatási hatóság, vagy hadtestparancsnokság hozzájárult, vagy ha a robbanóanyagnak a csendőrség útján való megvizsgálását ezek kifejezetten kívánták. Ebben az esetben az őrs a vizsgálati anyagot megfelelő kísérő jelentéssel, lehetőleg futár útján a bűnügyi laboratóriumba küldi be.

5. **Orvosszakértők** igénybevitelére a bűnügyi nyomozásoknál eddig is oly gyakran került sor, hogy az igénybevitel módjával kapcsolatos kérdések az őrsök részéről ritkán merültek fel. Magán- vagy hatósági orvosokat, állatorvosokat az őrsök rendszerint rövid úton kérik fel vizsgálat megejtésére és vélemény (láttelel) nyilvánítására. Súlyosabb bűnügyekben, ha törvényszéki orvos közreműködése kívánatos, a vizsgálat megejtését már a királyi bíróság rendel el. Ilyen esetekben az őrsöknek a királyi ügyészségekhez kell fordulniok.

6. **Eljárás bűnügyi vegyész igénybevitelével.** Bűnügyekben mérgek, méregre gyanús ételek, italok és más anyagok vegyi vizsgálatát az Országos Bírósági Vegyészeti Intézet (Budapest, Győző-utca 11. szám) végzi. Tudni kell azonban, hogy a vegyészeti intézet az igazságügyi minisztérium által kizárólag a királyi bíróságok rendelkezésére felállított szerv, amely a bíróságokon kívül semmi más szerv, — tehát a csendőrség megkeresésére sem teljesíthet vizsgálatokat. Az őrsök részéről közvetlenül a Bírósági Vegyészeti Intézethez küldött megkeresések elintézetlenek maradnak. Ha tehát az őrs valamely bűncselekménnyel kapcsolatban bizonyos anyagnak vegyi megvizsgálását tartja szükségesnek, a vizsgálati anyag megküldésével egyidejűleg tegyen jelentést (sürgős esetekben futár útján) a területileg illetékes királyi ügyészségnek és

attól kérje, hogy intézzen megkeresést a Bírósági Vegyészeti Intézethez a szükséges vizsgálat megejtése iránt. A vizsgálat eredményét a vegyészeti intézet a megkeresést küldő bírósággal közli. A bíróságok által kért vizsgálatokat az Intézet díjtalanul teljesíti.

Rendkívül jelentős és sürgős esetekben, különösen, ha a vizsgálati anyag megsemmisülésétől, megromlásától, vagy megváltozásától kell tartani, kivételesen meg van engedve, hogy az őrs a vizsgálati anyagot — a csendőrségi bűnügyi laboratórium útján — az Országos Bírósági Vegyészeti Intézethez is beszállítsa. Ebben az esetben azonban a bírósági megkeresésről haladéktalanul gondoskodni kell, mert a vizsgálat eredményét az Intézet csak a megkeresés kézhezvétele után közli.

7. **Bűnügyekkel kapcsolatos bakteriológiai vizsgálatokat** a budapesti Magyar Királyi Pázmány Péter Tudományegyetem Bakteriológiai Intézete végzi. Ilyen vizsgálatok lehetnek: vérvél annak megállapítása, hogy az állattól, vagy embertől származik-e, az embervér melyik csoportjába tartozik, valamely fertőzésre gyanús anyagot tartalmaz-e és milyen baktériumokat stb.

Bakteriológiai vizsgálatokat a jelzett intézet a bíróságok, vagy a csendőrpáncsnokságok kérésére is teljesít. A költséges vizsgálatokat azonban mindig a megkereső hatóság, vagy páncsnokság fizeti. Ezért az idők során kialakult gyakorlat szerint az őrsök és nyomozó alosztályok ilyenirányú vizsgálat iránti kérésüket rendszerint a bíróságokhoz intézik. Jelentős ügyekben, ha bakteriológiai vizsgálat sürgős megejtése a **nyomozás érdekében** szükséges, az őrsök a vizsgálati anyag felszállításával egyidejűleg a központi nyomozó páncsnoksághoz is fordulhatnak, amely a bűnügyi laboratórium véleménye után dönt abban az irányban, hogy a költséges vizsgálatnak a csendőrség részéről való megindítása a szolgálat érdekében szükséges-e, vagy pedig annak megindítását a bíróság belátására bízta. Számításba kell venni azt is, hogy a bakteriológiai vizsgálatok rendszerint 8—14 napig is eltartanak, úgy, hogy a vizsgálat eredménye, a nyomozás tartama alatt rendszerint már nem értékesíthető s az csupán a bíróság tájékoztatására szolgál.

8. **Eljárás egyéb szakértők igénybevitelénél.** A gyakorlati életben az eddig felsorolt vizsgálatokon kívül egyéb anyagok vizsgálatának szükségessége is tömegesen fordul elő. Ilyen anyagok lehetnek pl. papír, kézírás, gépirás, nyomdalai termékek, fegyver, lövedék, lőszer, eszközök, szerszámok, nyomok, elváltozások, különféle alkatrészek, zárok, por, pecsét, váladékok, tisztátalanságok, hajszálak, szőrök, fonalak, textilák, bőrök, zsiradékok, állati, növényi vagy ásványi termékek és egyéb anyagok vizsgálata és azonosítása.

A felsorolt vizsgálatok nagy részét a m. kir. csendőrség bűnügyi laboratóriuma végzi. Az olyan anyagokkal, amelyet megfelelő berendezés, vagy szakértelem hiányában megvizsgálni nem tudnak, a laboratórium a megfelelő szakértőket keresi fel.

Ha tehát az őrs olyan vizsgálat megejtését látja szükségesnek, amely az 1—7. pontokban felsorolva nincs, vagy kifejezetten a 8. pontba tartozik, a vizsgálati anyag felterjesztésével egyidejűleg a központi

Majfött a postal

Fery fhdgy. felv.

nyomozó páncsnokság bűnügyi laboratóriumához forduljon.

Ha bűncselekmények nyomozása közben a szakértőkkel, vizsgálati anyagokkal, bűnjelekkel és más tárgyi bizonyítékokkal kapcsolatban bizonytalanságban lenne az őrs, bizalommal forduljon a bűnügyi laboratóriumhoz, ahonnan az útbaigazítást minden esetben megadják.

Nincs tehát okunk arra, hogy a szakértők igénybevitelétől idegenkedjünk, mert a helyes eljárási módot ismerve, amint az előbbieken láttuk, az egyes szakértőkhöz minden esetben igen egyszerűen eljutunk.

Szavá kell itt tennünk, hogy a vizsgálatra kerülő anyagok előkészítése, csomagolási módja, de különösen a próbairások és kísérő jelentések megszerkesztése igen sok kívánnivalót hagy hátra, ami sokszor lehetetlenné teszi a beküldött anyag megvizsgálását. Szolgálati utasításunk és a Ridegh—Olchváry féle bűnügyi nyomozástan a **bűnjelek** előkészítésére, a próbairások mikénti megszerkesztésére, a bűnjelek csomagolására, szállítására **bőséges** útbaigazítást tartalmaz. Ezeket minden alkalommal át kell olvasni és pontosan megtartani.

Tanulságos laboratóriumi vizsgálatok.

A szakértőkhöz vezető út ismertetése után most a bűnügyi laboratóriumban előfordult egyes vizsgálati esetek leírásával ismertetjük, hogy a lefolytatott vizsgálatok alapján nyújtott tájékoztatás, vélemény milyen fontos és sok esetben milyen nélkülözhetetlen tájékoztatást, útbaigazítást vagy bizonyítékot szolgáltatott a nyomozás számára.

A leírásokkal nem az a célunk, hogy a nyomozás tanulságait ismertessük. Célunk csupán arra irányul, hogy rávilágítsunk arra a körülményre, hogy a legtöbb bűncselekmény tárgyi bizonyítékai között akadnak olyan néma tanúk is, akik a szakértő által megszólaltatva, a nyomozás részére értékes bizonyítékot szolgáltatnak. (Folytatjuk.)

EMCÉKEZZÜNK!

Kövendi Sándor csontosai őrsbeli próbacsendőr az orosz csapatok megfigyelése közben saját szuronyába esett és Ungváron 1914 szeptember 18-án meghalt.

Csatári Imre fűzesabonyi őrsbeli csendőr, címz. őrmester, az orosz harctéren szerzett ragályos betegségben 1914 szeptember 25-én Homonnán meghalt.

Gál András nagygáji őrsbeli csendőr az oroszokkal a Fenyves-völgyénél vívott harcban 1914 szeptember 25-én elesett.

Pálfi János nagylucskai őrsbeli csendőr, címz. őrmester, az oroszokkal Mikuliczynnál vívott ütközetben 1914 szeptember 25-én elesett.

Papp Arzén tiszthelyettes, a szirmabesenyői őrs parancsnokát, egy ellenszegülő 1932 szeptember 23-án Sajóbátonyban halálra sebezte.

Szabó Dezső győri őrsbeli őrmester és járőr társa, Kiss Gábor próbacsendőr motorcsónak elsüllyedése következtében 1933 szeptember 26-án a Dunába fulladtak.

Gajdán Mihály bárányosi őrsbeli csendőr a szerbekkel a bárányosi szigeten vívott harcban 1914 szeptember 27-én elesett.

Rosch Gyula csikszeredai szárnybeli próbacsendőr, az oroszokkal Mikuliczynnál vívott ütközetben 1914 szeptember 27-én elesett.

Devánszky János őrsvezető, címz. őrmester, a kókai őrs parancsnoka, 1909 szeptember 26-án Kókán egy ortámadótól szenvedett sebesülésében 1909 szeptember 28-án Budapesten meghalt.

Kota Lajos újaradi őrsbeli és Széll Ferenc temesvári szárnybeli csendőrök az oroszokkal Alsóverecskénél vívott ütközetben 1914 szeptember 28-án elesettek.

Lankó Mór járásőrmestert, balmazújvárosi járás- és őrsparancsnokot 1913 szeptember 29-én Balmazújvároson meggyilkolták.

Szekeres Sándor őrsvezető, címz. őrmester, a cigánuli őrs parancsnoka, a románokkal vívott harcban a Koppen-hegyen 1916 szeptember 29-én elesett.

Ivácson Mihály őrsvezető, címz. őrmester, a herethalomi őrs parancsnoka, 1916 szeptember 29-én román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Nómeth József őrsvezető, címz. őrmester, a homoródszentmártoni őrs parancsnoka, 1916 szeptember 29-én Székelyszentmihálynál román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Imecs Péter nyugáll. csendőr és Veress Géza gyermekbékási őrsbeli csendőr a románokkal 1916 szeptember 29-én Csehétfalvánál vívott ütközetben elesett.

Takács József lajtakúiai őrsbeli csendőrt 1911 szeptember 30-án egy fegyveres csavargó a zurányi vasútállomás mellett agyonlőtte.

Mezei József és Tiboldi Lajos csikszeredai szárnybeli csendőrök 1916 szeptember 30-án a Tolvajostetőn román hadifogságba estek, ahol meghaltak.

Hantos János győri és Kéri Pál rédei őrsbeli csendőr, címz. őrmesternek, a románokkal 1916 szeptember 30-án Tordátfalvánál vívott ütközetben elesettek.

Már István nagymegyeri őrsbeli csendőr 1914 őszén az orosz harctéren elesett.

Farkas János nyugáll. őrsvezető, címz. őrmester, a verestorony-vámi őrs volt parancsnoka, a román betörés alkalmával, 1916 szeptemberben a Hargitán elesett.

Bürger Márton szikesfalusi őrsbeli csendőr, címz. őrmester, az Orsova-köri harcokban 1916 szeptemberben román hadifogságba esett, ahol meghalt.

A helyszín nyitott könyv...

(Pályázatunk anyagából.)

Irtja: VARGA JÓZSEF I. törzsőrmester (Szombathely).

I.

1934. év nyarán Sós Péter* m—i szatócs egy reggelén megjelent a zalaegerszegi őrsön és feljelentést tett, hogy az üzletében levő pénztárából 1 darab 50 pengős bankjegyet és 6—8 darab ezüst 5 pengőt elloptak. Kérte a nyomozás lefolytatását. Közölte, hogy a lopást véleménye szerint a náluk vendégségben levő sógorleánya követte el, mert idegen észrevétlenül nem fordulhat meg az üzletében. Elmondta még, hogy több alkalommal is fedezett fel 5—10 pengő pénzhiányt, de mivel a gyanúja sógornőjére irányult, feljelentést nem tett.

Őrsparancsnokom mint fiatal járőrvezetőt engem vezényelt ki a nyomozásra. Amikor a községbe, a bíróhoz érkeztünk, éppen képviselőtestületi gyűlés volt ott. Az előjárók érdeklődésemre egyöntetűen kijelentették, hogy Sós fűszeresnél „nem történhetett semmi”. Az üzlet ajtaján csengő van, így oda észrevétlenül nem mehet be senki. Sós pedig azt állítja, hogy nappal történt a pénzlopás. Megjegyezték még, hogy „kár fáradozni, úgy sem lesz eredmény”.

A vélemények elhangzása után 2 bizalmival megjelentem a helyszínen, ahol az alábbi adatokat gyűjtöttem:

1. Sértett üzlete a község főutcájára néz, utcifelőli bejárati ajtóval.
2. Az üzlethelyiség egybeépített a sértett lakásával, ami két szoba és konyhából áll.
3. Az utcára néző ablakon és ajtón feszítési nyomok nem voltak.
4. Az üzletajtó felett acélrúgóra szerelt csengő van, ami nyitás és csukásra csenget.
5. Az üzletben semmiféle gyanús elváltozást nem találtunk.
6. A kiszolgáló asztalban elhelyezett pénztartó fiók sértetlen állapotban volt.
7. A fiók egyszerű zárral volt zárható. A sértett a fiókot éjjelre bezárta és a kulcsot magával vitte a szobájába.
8. A fiók zárjában hamis vagy álkulcs használata nem volt felfedezhető.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

9. A pénztartó fiókban helyszíneléskor 50—60 pengőt kitevő különböző címletű pénznemet találtunk.

10. Sértett az ellopott 50 pengőt előző nap 10 órakor helyezte a pénzesfiókba s csak másnap reggel vette észre a hiányt.

11. Az üzlethől más áruféle nem hiányzott.

12. Sértett a bizalmiak előtt is azt hangoztatta, hogy sógornője a tettes.

13. Felszólításomra, hogy jól nézzen körül az üzletben, a sértett egyik selyemcukrot tartó üvegre megjegyezte, hogy nézete szerint hiányzik belőle, de nem állítja, hogy abból is loptak, mert felesége is fogyasztja.

A helyszínelés során nem sikerült több adatot találni, így nem tartottam kizártnak, hogy a tettes a házbeliek között van.

A sértett felesége a hiányzó selyemcukorra vonatkozólag megjegyezte, hogy amikor ő a lopás elkövetése előtt az üvegből cukorkát vett, 25—30 dg-al több volt benne, mint amit a helyszíneléskor találtunk. Sértett sógornője nem fogyaszt cukorkát.

Távozásunk előtt az ajtó feletti csengőt vizsgálva, megállapítottam, hogy lassú ajtónyitáskor a csengő nem cseng. A hiányzó cukorka, valamint a csengésnélküli bejutási lehetőség azt a gyanút keltette bennem, hogy a tettes lehetett idegen is, és pedig valószínű fiatalok.

Visszaérve a községi bíróság lakására, a bizalmiak ismét hangoztatták, hogy a sértettnél nem történt pénzlopás! „Kár a fáradságért!”, mondták ők.

A helyszínen talált állapotot vizsgálva és bírálva, az volt a feltevésem, hogy a lopás megtörtént és a tettes besurranva követte el a lopást. Ez a feltevésem annál is inkább helytállóknak ígérkezett, mert sem a sértettnél, sem pedig a sógornőjénél nem találtam a puhatólás során gyanús körülményt. Ezért a sértett sógornőjének gyanúsítottként való kikérdezését — dacára, hogy sértett kérte — mellőztem.

Mint fiatal csendőrnek is mindegyik községben volt egy-két bizalmi emberem, akit bűncselekmények elkövetése alkalmával fel szoktam keresni. 1—2 csomag limintóért szívesen közöltek velem értékes adatokat.

Jelen esetben is azokhoz fordultam. Igyekeztem megtudni, hogy ki a fiatalság körében olyan egyén, aki szereti a cukorkát és kit láttak selyemcukorkát fogyasztani. Egyik bizalmi emberemtől megtudtam, hogy Hámos Ferenc 16—17 éves legény a lopást követő napon a szomszéd községben tartott mulatság alkalmával a lányokat több esetben selyemcukorkával kínálta. Nagyobb csomag cukorkát látott nála. Azt is közölte, hogy két ízben is látta, amikor császárkörte likőrt viletett a lányoknak.

A további puhatólásom során megtudtam, hogy Hámos Ferenc apja — aki 2—3 évvel azelőtt meghalt — vásárokon kisebb lopásokat szokott elkövetni. Megtudtam azt is, hogy Hámos az utóbbi idő-

ben új ruhát kapott anyjától, Zalaegerszegen pedig egyik ékszerésznél zseborát vásárolt.

Most már úgy érzem, hogy a pénzlopás nem csak megtörtént, hanem annak tettese is hamarosan a kezünkben lesz. Hámost megidéztem a község-házára és mint gyanúsítottat kikérdeztem. A bűncselekményt tagadta. Amikor azonban igazoltattam a selyemcukorka holszerzésére, a költsékesre, a ruhanemű- és zseboravásárlásra, sirvafakadt és a cselekményt az alábbiak szerint beismerte:

1934. tavaszán egy alkalommal a déli órákban bement a sértett üzletébe cukorkavásárlás céljából. Mivel az üzletben nem volt senki, a zsebeit tele rakta cukorkával és eltávozott. Amikor az ajtón kiment, lassan csukta be s az ajtó feletti csengő nem csengett. A következő alkalommal már úgy ment be a sértett üzletébe, hogy az ajtó feletti csengő egyáltalán nem csengett. Akkor cukorkát és a pénztartó fiókból 9 pengőt lopott. Egy alkalommal 30 pengőt, egyszer pedig 42 pengőt lopott ugyanilyen módon. A lopásokat mindig a déli órákban követte el, mert tudta, hogy a sértett olyankor nincs az üzletben.

Beismerte azt is, hogy az ellopott 50 pengőt és 4 darab ezüst 5 pengőt a lakásukon ásta el az egyik lakatlan szobában elhelyezett szecskavágógép lába alatt. A pénzt ott meg is találtuk.

Jóleső érzés volt, hogy a sértett és a községi előjárók, akik „Nem történt ott semmi!” mondással elintézték az ügyet, az eredményes nyomozás láttára nagy elismeréssel nyilatkoztak munkánkról. De nagy örömet okozott az is, hogy egy ártatlanul gyanúsított hajadont nem hurcoltunk meg alapatlanul.

Az eredményt kizárólag annak köszönhetjük, hogy senkire sem hallgatva, a helyszíni adatokból következtettem.

Bajtársaim sok esetben találkoznak ilyen és hasonló esetekkel. A fiatalabbaknak felhívom figyelmét, hogy sohase elégedjenek meg mások véleményével s ne engedjék magukat befolyásolni. A helyszínen talált adatokat tegyék mindig bírálat és vizsgálat tárgyává és így a helyszínből mindig ki tudják olvasni, hogy történt-e valami és kit, vagy kiket lehet a cselekmény elkövetésével gyanúsítani.

A kardbojt használata a magyar huszárok markolatszíjjától ered, melynek hivatása az, hogy a kardot a csuklóhoz erősítse és így azt a katona el ne ejthesse. A cs. kir. hadsereg huszárainál 1751-ben a közlegények markolatszíjja egyszerű bőrből volt, rojtokkal, mely utóbbiak az altiszteknél selyemből készültek. A tisztek arany, vagy ezüst zsinórokat használtak. A többi csapatoknál 1769-ben rendszeresítették a kardbojtot és pedig a gombok színe szerint a tiszteknél aranyból, vagy ezüstből, az altiszteknél pedig sárga, vagy fehér színben. A kardbojt 1803-ban mindenképpen egyforma, vagyis arany, illetőleg sárga színű lett; tábornokok és törzstisztek kardbojtjain gazdagabb rojtok voltak. 1837-ben végül minden tiszt számára, rendfokozatra való tekintet nélkül, egyenlő kardbojtot rendszeresítettek.

Honvédeink

Nehéz puská tüzelésre készen.

Gránátvető tüzelés közben.

harcaiból

Aknayető tüzelőállás.

Nehéztüzérség a keleti fronton.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL

Hírszerzés és kémelhárítás.

Írta: FERENCZY ÜDÜN alezredes.

(17. közlemény.)

Beck Vilma egyedül dolgozott, ügynököket nem alkalmazott, kémhálózatot nem épített ki. Szobalánya volt állandó kísérője, de azt külön kémfeladattal nem bízta meg.

Érdekes módszerekkel dolgozott, amelyek a mai időkben is megállanának a helyüket. Fellépett, mint nagyúri dáma, s ilyenkor szobalánya valóban a kornona szerepét játszotta, de gyakran, ha a helyzet követelte, megfordítva is történt, s Beck Vilma volt a szobalány. Felöltözködött mint cseléd parasztruhába, vagy gyümölcsárús nő szerepét játszotta, mint markotányosnő, hátán élelmiszerkosárral jár-kelt a táborban, hogy a mitsem sejtő katonák beszélgetéseit kihallgassa. Szerepelt külföldön mint énekesnő.

1848 november havában a bécsi forradalmi bizottságtól azt a feladatot kapta, hogy tájékoztassa Kossuthot az osztrák helyzetről, az osztrák hadügyminisztérium terveiről, beszélje meg, hogy miképpen lehetne forradalmi érületű osztrák munkásokat a határon át Magyarországra szöktenni.

Beck Vilma parasztasszonynak öltözve gyalog indult el Bécsből és két napi út után Schlosshoff mellett érte el a Morva folyó hídját. Az osztrák határőrség megállította és mivel ekkor még nem volt semmiféle igazolványa, sírva könyörgött, hogy ereszkék tovább, mert rokonainál, Pozsony megyében, Malackán lenne sürgős elintézni valója. De az őrség parancsnoka elutasította, majd rövid gondolkodás után azt mondta neki, hogy csak akkor ereszti át, ha híreket hoz a túlsó parton lévő magyar csapatok állásáról és erejéről. Az asszony kitért e megbízás elől azzal a kifogással, hogy katonai dolgokban járatlan és a vidéket sem ismeri. Kénytelen volt tehát Schlosshoffba visszatérni, ahol egy parasztházban szívesen fogadták. Itt azt a tanácsot adták, hogy próbáljon másutt szerencsét, talán Hainburgnál könnyebb lesz a határon átlépni. De itt is visszautasították. Ezután Marchegg felé ment s az ottani vasúti hídon szeretett volna észrevétlenül átszökni. Itt szerencséjére egy ott lakó Magyarországból, sőt éppen Malackáról származó magyar érzelmű családnál kapott szállást, ahol azt tanácsolták neki, hogy menjen Anger községbe, mert onnan postaösszeköttetés van Malacka felé, talán annak segítségével oda-juthat. De a határt oly erősen őrizték, hogy innen is kénytelen volt dolgavégeztlenül Marcheggba

visszatérni ahhoz a családhoz, amely pár nappal azelőtt barátságosan fogadta. A férfi halászmester volt. Amikor látta, hogy a vendég mindenáron Magyarországra akar jutni, azt ajánlotta neki, hogy öltözék fia ruhájába, így talán mint halászinast halászás közben sikerül a magyar partra áttennie. Este felé hálókkal és halászszerzőkkel megrakodva, követte gazdáját a parton horgonyzó csónakjához. Tíz óra után már szerencsésen magyar földön volt.

A sok gyaloglástól feltört lábakkal, agyoncsigázva, most már kocsin folytatta útját Pozsonyba, hol Csányi László kormánybiztosnál jelentkezett. Négyszemközt tájékoztatta kiküldetéséről, azután arra kérte, hogy továbbítsa egy levelét Kossuthhoz, mert csak vele közölheti a bécsiek üzenetét. A válasz visszaérkezéig tartó időt Beck Vilma arra használta fel, hogy megismerkedjék a Pozsonyban és vidékén táborozó csapatok parancsnokaival, legelső sorban Görgey Artúrral, akinek részletes adatokat szolgáltatott a morvamenti osztrák haderő helyzetéről. Görgey megbízta, hogy hozzon híreket a Pozsony megye északi vidékén táborozó Simunich osztrák tábornok hadtestéről. Ezt a feladatot elvégezte, azután Pozsonyban átvette Kossuth válaszlevelét és parasztkocsin elindult Bécs felé. Kossuth levelét és még néhány Bécsbe szóló levelet, a kocsi egyik gerendájának kivájt üregébe rejtette. Az osztrák határon megállították, podgyászát alaposan átkutatták, de azután tovább engedték. Átjutását annak köszönhetette, hogy egy Pozsony vidékén általánosan ismert gyümölcsnagykereskedőtől olyan igazolványt szerzett, amely felhatalmazta arra, hogy a cégnek pénzkövetelését egy bécsi adósától behajtsa s e célból feltétlenül Bécsbe utazzék. Ezzel az igazolvánnyal akadálytalanul oda is jutott.

Sokszor került Beck Vilma veszélyes helyzetekbe, azonban ügyessége, lélekjelenléte és leleményessége mindannyiszor kimentették.

1848 december havában Komárom és Nagyigmánd környékén mint parasztasszony járkált az osztrák táborban. Igmánd községben egy parasztházban éjjelzett. Ez éjjel egy ulánus járőr érkezett egy tizedes parancsnoksága alatt a faluba s ugyanabba a házba szállásolták be magukat. A járőr élelmet és takarmányt követelt. Beck Vilma észrevette a parancsnok kiejtésén, hogy lengyel, ezért vállalkozott a tolmács szerepre. A járőr parancsnoknak feltűnt a magyarul nem tudó, de magyar parasztruhába öltözött asszony, faggatni kezdte, hogy mit keres itt. Beck Vilma talpraesett feleletet adott. Elmondotta, hogy Felsőmagyarországon, közel a lengyel határhoz lakik, most csak azért van itt, mert a közelben élelmiszerüzletet nyitott. A tizedes megnyugodott a válaszban annál is inkább, mert Beck Vilma válaszára a házigazda bőséges vacsorát és italt is adott a katonáknak. Italozás közben megoldódott a katonák nyelve, Beck Vilma sok mindent megtudott az osztrák csapatok helyzetéről és erejéről. Hajnalban az ulánusok ellovagoltak. — Beck Vilma markotányosnak öltözött s a hallottak alapján a Mór vidékén táborozó osztrák csapatokhoz ment, ahol árusítás közben igen értékes katonai adatokat tudott meg.

1849. év elején veszélyes külföldi útra vállalkozott. Woroniczky lengyel herceg kiáltványt inté-

zett az osztrák uralom alatt álló lengyelekhez s felszólította őket, hogy lengyel légióba tömörülve álljanak a magyarok oldalára. Ezeket a kiáltványokat kellett kicsempészni. Az akkori divatnak megfelelő előkelő ruhákat vásárolt, előkelő koholt névre névjegyet készíttetett s a Monarchia ismert két színigazgatójától bizonyítványt szerzett arról, hogy mint kiváló színész nő Galiciába utazik vendégszereplésre. Szobalányát magával vitte, mint öltöztetőnőt. A kiáltványokat utazóládájának kettős fenekébe rejtette. Így felszerelve indult el hosszú útjára. Az osztrák határőrség a határon feltartóztatta. Fagatták, hogy milyen céllal utazik Galiciába. Érthetően és elfogadhatóan megmagyarázta, hogy miután Magyarországon a zavaros viszonyok miatt a színművészet iránt nem érdeklődnek, megélhetése nincs biztosítva. Reméli, hogy Lembergben el tud helyezkedni. Tovább engedték. Akadálytalanul eljutott Lembergbe, ahol a megjelölt helyen a kiáltványokat átadta. A látszat kedvéért felkereste a lembergi színház igazgatóját s ajánlkozott vendégszereplésre. De nehogy bekövetkezzék a felfogadása, mert ez esetben kiderült volna a turpisság, oly magas összeget kért, hogy az igazgató nem tudta megfizetni.

Lembergben a lengyel diákok titkos összejövetelén előadást tartott a magyar viszonyokról. Felhívására sokan közülük Magyarországra szöktek.

Beck Vilma Lembergől Krakkóba utazott. Itt is ajánlkozott fellépésre a színházigazgatónál, de ismét olyan magas összegért, hogy az igazgató nem tudta megadni. Krakkóban a maszával hozott ajánlólevelekkel bejutott az előkelő körökbe. Innen visszatért Lembergbe, majd Csernovicon át egy havi távollét után Máramaroszigetre érkezett, ahol a már nagyszámban összegyűlt lengyelek lelkesedéssel fogadták.

Nagy Frigyes porosz király a hírszerzést hatalmas arányban kifejlesztette. Rendkívül fontos volt neki, hogy ellenfeleinek kártyáiba beletekinthessen. Ezért Nagy Frigyes a hírszerzést, kémkedést már szervezetszerűleg kiépítette. A hírszerzésnek nemcsak diplomáciai és katonai ágazatával foglalkozott, hanem gazdasági kémkedéssel is.

Nagy Frigyes a kémek atyjának nevezték. Tőle ered az a híres mondás, hogy a háború megnyeréséhez 1 szakácsra és 100 kémre van szüksége

Hogy mily nagyra becsülte és milyen szükségnek tartotta a kémkedést, mutatja az, hogy tábornokainak „Generalprinzipien vom Krieg” cím alatt kiadott titkos utasításában külön fejezetben foglalkozik a kém szolgálattal.

Ebben az utasításban Nagy Frigyes a kémeket már osztályozza. Megkülönböztet jelentéktelen, alsóbbrendű kémeket, kettős kémeket, és olyanokat, akiket erőszakkal kényszerítenek kémkedésre.

A jelentéktelen és közönséges emberek — mint polgárok, parasztok, stb. — szerint csak arra használhatóak, hogy az ellenség hollétét megállapítsák. Nagyobb feladatokat tőlük nem kívánt, mert jelentéseik gyakran érthetetlenek voltak s zavart keltettek. Érdekes, hogy hasonló véleménnyel volt a katonaszökevényekről is.

A kettős kémekkel való hírszerzést költött hírekkel az ellenség félrevezetésére alkalmazta.

Nagy Frigyes korában már a posta is be volt állítva a hírszerzés szolgálatába.

Eugén herceg a versaillesi postamestert fizette meg, aki a francia udvarnak tábornokaihoz intézett leveleit bontotta fel s azoknak a másolatait a hercegnek megküldötte. Így Eugén herceg mindig hamarabb értesült a francia tervekről, mint a tábornokok.

Érdekes módszereket ajánl Nagy Frigyes az utasításban. Így pl. ajánlja jól betanított saját katonák átküldését szökevény minőségben az ellenséghez, aki megfigyeli az ellenség viszonyait és közli azokat az ellenhíreket, amelyek saját szempontból az ellenség félrevezetése céljából kívánatosak.

Ajánlja, hogy vagyonos, házzal, földdel bíró családok polgárokat kell az ellenséghez átküldeni azzal az ürüggyel, hogy panaszt tesz az ellenséges parancsnokságnál azért, mert az ellenséges katonák erőszakosan bántak vele, házáat felperzselték, vagyonát elpusztították. Vigyen magával még valaki mást is, aki beszéli az illető ország nyelvét. Az inasnak legyen feladata, hogy míg gazdája az ellenséges parancsnoksággal tárgyal a táborban jól körülnézzen és mindent jól megfigyeljen.

Végül azt ajánlja Nagy Frigyes ebben az utasításában, hogy a kémeket jól meg kell fizetni, mert az az ember, aki a halál veszélyének teszi ki magát, megérdemli a pénzt.

Ebben a korban nem ment hazaárulás számba, ha valaki idegen állam hadseregében szolgált. De azért nem nézték jó szemmel az uralkodók, ha harcratermett alattvalóik idegen hadseregben szolgáltak, ezért nem is igen adtak engedélyt toborzásra. Kifejlődött tehát a titkos toborzás. A titkos toborzások ellen védekeztek az államok s ha egy-egy toborzó ügynököt elfogtak, azt igen szigorúan megbüntették. A toborzás nemcsak újoncok toborzására terjedt ki, hanem a hadseregben szolgáló tisztekre és legénységre is. Nagy Frigyes előszere-tellel végeztetett toborzást az Osztrák-Magyar Monarchiában. Kivetette hálóját a hadseregben szolgáló kiválóbb tisztekre és legénységre. Ezzel kettős célt ért el. Egyrészt olyan katonákat kapott, akiket könnyű lovaságának kiképzéséhez előnyösen fel tudott használni, másrészt pedig az itthon maradt hozzátartozók révén, akikkel a betoborzottak az összeköttetést fenntartották, Nagy Frigyes sokszor igen értékes adatok birtokába jutott. Ezeknek a magyar huszároknak egyikét-másikat Nagy Frigyes ügyesen felhasználta kémkedésre is. Magyar huszáruhába öltöztetve küldte őket felderítő szolgálatra az osztrák hadsereg táborába. Hogy ezek a betoborzott magyar huszárok hírszerzői szolgálatra vállalkoztak, annak tudható be, hogy a magyar embernek még élénk emlékezetében állottak a Tököly—Rákóczi szabadságharcok s így akartak a magyarságot elnyomó osztrák uralomnak ártani.

A nagy francia forradalom és I. Napoleon uralkodása idejében a kémkedés hatalmas fejlődésnek indult.

A forradalmi időszakban s Napoleon uralmának kezdetén fontos szerep jutott a besúgásnak. Szükség volt erre azért, hogy a forradalmak vezetői

s azok, akik a tömegek felett uralkodni akartak, megismerjék alárendeltjeik legtöbbször titkos működését. A belső politikai hírszerzés hatalmas lendületet vett s ennek érdekében már kémszervezetet és titkos rendőrséget is állítottak fel, melyek besúgóik útján halomszámra szállították az emberek tömegeit guillotine alá. Ennek a szervezetnek volt a feje Fouché, a direktórium rendőrminisztere, aki ezt a kormányformát megbuktatta. Napoleon híve lett és elősegítette a konzuli székbe, majd a császári trónra jutását. Hatalmas támasza volt Napoleonnak, kémszervezetének keze benyult mindenhová, még Napoleon magánéletébe is. Napoleon első felesége, Josephin rendes tiszteletdíjat kapott tőle azért, mert Napoleon életéről rendszeresen tájékoztatta.

Fouché hihetetlen vakmerőséggel és bámulatos ügyességgel dolgozott. Kémszervezetét olyan tökéletesen kifejlesztette, hogy jóval később is az európai államok hírszerző szolgálata Fouché módszerén épült fel. Vakmerőségére jellemző, hogy egy alkalommal, amikor Napoleon erősen felbőszülve le akarta őt tartóztatni, hidegvérrel azt felelte: „Mint rendőrminiszter kötelességemnek tartom Felségedet erről lebeszélni!”

Napoleon, uralmának megszilárdulása után, az államhatalom tekintélyének alapjait kifelé is meg akarta alapozni. Hadjárataiban a diplomáciai, katonai és gazdasági kémkedésnek fontos szerep jutott. Fouché szervezete e feladatokat is fényesen megoldotta. Kémekkel árasztotta el az összes európai államokat. Ellenőrzés alatt tartotta a tengeri kikötőket s ezzel elérte azt is, hogy a Franciaországba visszaszivárgó emigránsokat és beszivárgó ellenséges kémeket le tudta leplezni és ártalmatlanná tenni. Szoros kapcsolatban dolgozott a hadrakelt sereg kémszolgálatának vezetőjével, Savary tábornokkal.

Azt mondhatjuk, hogy Napoleon idejében a kémek útján hírszerzés a csúcspontját érte el.

A hadviselés ebben a korban is igen nélkülöztes a megbízható térképeket. Ilyenek még nem igen voltak, ezért szükséges volt az alapos földrajzi szemrevételezés, felderítés. Napoleon Poroszország megtámadására készült, Berlinbe Thüringán keresztül akart bevonulni. Két ügyes műszaki tisztet küldött ki Thüringába az utak szemrevételezésére. A két tiszt kereskedelmi utazónak öltözve barárgolta be Németországot s üzletkötések ürügye alatt hónapokig tartózkodtak ott. A kalandozás alatt vázlatokat, útleírásokat készítettek. Napoleonnak hadosztályai e szemrevételezés alapján jutottak el a legrövidebb és legjárhatóbb utakon hadműveleti céljaikhoz. (Folytatjuk.)

A „Grossdeutschland“ ezred a francia hadszíntéren.

A „Die Woche“ c. német folyóirat cikke nyomán.

(Folytatás.)

Lassú, ellenséges géppuskatűz hangja hallatszik, melyet azonnal nyomon követ a német géppuskák gyors, jóval hangosabb válasza. A gyalogság csatárlánca akadozni kezd, a küzdők eltűnnek a földön a magas vetésben, csak időnként és helyenként tűnnek fel előreszökkelő csoportok. A tűz mind sűrűbb, a csatazaj hangosabb. 11 óra van.

A támadáshoz fejlődött századok, a gyalogsági ágyússzázad tüzetől támogatva,* lassanként elérik a községet, amelytől keletre, alig pár száz méterre emelkedő magaslatról, az ezred- és zászlóaljparancsnokok figyelik az ütközetet. Az ellenség a község nyugati szegélyén húzódó magaslatokon befészkelte magát és géppuskáinak tüzevel megállítja a támadást, amely a magaslat előtt észak-déli irányban kigyózó kis folyócskán nem tud átjutni.

A közös harcállásponton nagy az élénkség. Jelentőfutók és hírvivők futnak hátra a nehéz fegyverekért. Alig rohannak el, jobbról vagy ezer méterre emelkedő másik magaslatról, géppuskatűzet kapnak. Tisztek, megfigyelők, küldöncök, pillanatok alatt eltűnnek a legközelebbi fedezék mögött.

Hátulról, az erdő felől mindinkább erősödő motorzúgás és tompa dübörgés hallatszik. A gyalogsági ágyússzázad 15 cm-es lövegei vonulnak fel. Akárcsak a gyakorlótéren, úgy kapcsolják le egymásután a lövegeket és 5 perc sem múlik el, már ott robbannak az ellenség között az első sortűz gránátjai. Ezalatt a rohamúteg is előretör, hogy életrekeltse az elakadt támadást. Ez csakhamar sikerül is. Lassan előreküzdik magukat a gránátosok. Az egyik löveget kezelői felvontatják egy magaslatra, ahonnan olyan cél kínálkozik részükre, amelyet legmerészebb álmukban sem reméltek; jobbra mintegy 800 méterre, ellenséges úteg vonul fel!

A következő pillanatokban villámsebességgel egy másután leadott tizenegy lövés csap be a célba. Emberekből, lovakból, szétroncsolt járművekből összekuszálódott gomolyag marad csak hátra. De itt a válasz: egy francia páncéltörő löveg veszi tűz alá a szerencsés löveget.

Időközben a tüzérség is megnyitja a tüzet és támogatásával végre sikerül a zászlóaljnak áthalolni a folyócskán. Hidak nincsenek, a franciák valamennyit felrobbantottak. Az ellenállás mindjobban gyengül, már csak egyes fészkek tartanak ki, amelyeket eddig a gránátok megkíméltek. A kézigránátokkal előretörő küzdőket egy fehér házból tüzelő géppuska tüze állítja meg. A rohamúteg észreveszi ezt és tűz alá veszi a házat. Az első lövés az ablak könyöklő párkányát szétzúzva, találja el a házat, a második a háztetőbe csap, a harmadik... az bizony fölötte sivit el. Szegény irányzótüzer! A szemrehányások özöne éri a hibás lövésért, amelyről később kiderül, hogy az ölte meg a házból kimenekülő franciákat.

* 4 db 7.5 cm-es és 2 db 15 cm-es lövegből áll.

18 óra van. Az ütközetnek vége. Több mint 100 foglyot vezetnek hátra. Rengeteg francia sebesült és halott fekszik a csataterén. Az egész francia felderítő osztag, amely a német előnyomulást akarta feltartóztatni, megsemmisült. Csak jelentéktelen részeknek sikerült elmenekülni.

Az ezred folytatja az előnyomulást, egyelőre gyalog, mert a megrongált hidakon nem sikerült még a járműveket átvontatni. 15 km-es út után, 21 h-kor érik el aznap menetcéljukat, de még azon az éjjelen túl is haladnak rajta.

A lefolyt első két ütközet után az ezred minden embere szívébe zárta a rohamúteget. Bárhol jelenik meg ezután, örömtől sugárzó arccal köszöntik. De a rohamúteg nemcsak ütközetek alatt segíti elő gránátos bajtársait, hanem a hosszú fárasztó menetek alatt is. Ahol csak lehet, felveszik járműveikre a könnyű géppuskákat és gránátvetőket. Odakötözik a gépkocsikhoz a löszeres taligákat, így könnyítenek a bajtársak terhén.

Rövid éjjeli pihenő után, szakadt, piszkos ruhákban, borotvátalanul, csupán a helyszínen harácsoló élelmiszerekből édegetve, vonul tovább másnap az ezred — ismét az elsők között — St. Médard-on át Herbeumont felé.

Átkelés a Maas-on.

Május 13-án az ezred elhagyta Belgiumot. Átvonultak Bouillon-on, az utolsó belga városra, amelyet a visszavonuló franciák alaposan összelőtttek.

A Semois-n épített hadihíd a nehéz páncéljáróműveket nem bírja el, kénytelenek átgázolni a sebessodrú vizen.

11 h-kor az ezred a Sedan melletti nagy erdőben készen áll a támadáshoz. Híre jár, hogy még aznap kierőszakolják az átkelést a Maas-on. A rohamúteg 5. lövegét az elsők között küldik előre, ezúttal azonban bosszantó baleset éri őket. Keskeny, bevágott úton nyomulnak előre, ahol egy kiálló szikladarab egyik oldalán lerántja a hernyótalpat. Órákig tartó lázas munkával sikerül csak kijavítani a rongáltságot és csak hosszú vándorlás után találják meg ismét útegüket.

Csak a késő esti órákban érik el a Maas-t. Állandó tüzérségi tűzben építik már az utászok a hadihidat. Fenn a levegőben keringő vadászgépek ismételten elűzik a francia bombavetőket, amelyek már többször megkísérelték a híd bombázását.

Az átkelő csoportba beosztott ezred első nagy feladata előtt áll. Az este kihirdetett napiparancs katonás rövidséggel szabja meg mindnyájuk magatartását:

„Nehéz, de szép feladat megoldása vár a csoportra! Fegyvereinek és felszerelésének sajátosságait kihasználva, messze megelőzve a gyalogság egységeit, elsőként kell kierőszakolnia az átkelést a Maas-on.”

Ez csak akkor sikerülhet, ha nemcsak a parancsnokok, hanem minden egyes beosztott ember, erejének végső megfeszítésével küzd a cél eléréseért.

A Maas innenső partján a csoport részére nincs többé megállás, nincs pihenő! Szívós akarattal, nyugodt idegekkel, állandóan a túlsó partra szegezett tekintettel kell harcolni és ezzel az ellenség

erejét szakadatlan támadásokkal addig gyengíteni, amíg sikerül a túlsó partot elérni!

Csak így járhat a vállalkozás sikerrel, súlyos veszteségek is csak így kerülhetnek el! Ha tétovázunk, ha időt engedünk az ellenségnek arra, hogy tervszerűen berendezkedjék a védelemre, célunkat nem érhetjük el!

A Vezér és vele az egész német nép tekinteteket most felénk irányítják: a német gépesített csoportokra!

„Névszerint fogom jelenteni a Vezérnek azokat, akik mint elsők fogják elérni a túlsó partot.”

A „Niwi.” vállalkozásból már ismert zászlóalj parancsnoka borotvátalan arccal, tépett, piszkos ruhában, idegesen járkal a Maas partján. Szeretne zászlóaljával mielőbb a túlsó partra kerülni, erre azonban egyelőre semmi reménye sincs. A támadási parancs szerint második lépcsőben kell követnie az első lépcsőben támadó II. zászlóaljat, amelyet az állandó, erős tüzérségi tűz valósággal oda-szegezett az innenső parthoz. Mikor kerül még az ő zászlóaljára a sor?

Idegesen felkap egy motorkerékpárra és a pártmentén egy kis felderítő útra indul. Minden porcikáját csak egy gondolat foglalkoztatja: hogyan kerülhetne át mielőbb a túlsó partra. Már 2—3 km-t is haladt, amikor megpillant a parton egy kis utász csoportot. Érdeklődve közeledik hozzájuk és látja, hogy tömlőcsónakokat fűznek fel. Kitűnő gondolata támad! „Nagyszerű! Várjatok, fiaim, rögtön hozom a zászlóaljamat!”

Az erdő zsúfolva van csapatokkal. A parancsnok még gondolni sem mer arra, hogy zászlóalját járműveivel együtt kivezethesse a partig, jó lesz gyalog is, bár sok időt fognak veszíteni.

Ügyel-bajjal átfurakodnak a többiek között és kijutnak a partra, ahol sikerül néhány üres gépkocsit kölcsönözni, amelyek ingaszerűen ide-oda fordulva, rövidesen a kiszemelt átkelési helyig szállítják az egész zászlóaljat.

Igaz, csak 5 csónak van, de a víz csendes, néhány erőteljes evezőcsapással el lehet érni a túlsó partot. Az ellenség nem zavarja őket, csak néha féved a közelbe egy-egy gránát. Az alezredek ott áll a parton, intézi az áthajózást, de türelmetlen, nem tudja a végét bevárni. Egy szakaszparancsnokot bíz meg az áthajózás további irányításával, ő maga a legközelebbi csónakba ugrik s csakhamar a túlsó parton rendezi a zászlóaljat, amely rövidesen, veszteség nélkül együtt van. Igaz, nagyon oldalt kerültek a kiutalt sávjuktól, de egy órai eltolódás után helyükre érnek. Erős tüzérségi tűzbe jutnak s csak lassan nyernekt. Mindinkább gyengül a tűz, gyorsabb lesz az előnyomulás, hogy néhány száz méter után ismét elakadjon egy betonerdőkből álló erdővonal tüzeben.

Az erdők elfoglalása.

Ott fekszik a zászlóalj a kisebb-nagyobb egységekből álló erdővonal előtt. Minden irányból gyilkos géppuskatűz szegezi földhöz őket. Egy őrmester, aki az erdő-leküzdesben szakembernek tartja magát, elsőnek vág neki. A sűrű géppuskatűzben csúszva-mászva közelíti meg az erdő előtti kis holtteret. Ott pár pillanatig meglapulva, készül az utolsó ugráshoz. Hirtelen felpattan és már az

erőd tetején van, ahonnan egymásután dobja be kézigránátjait a lőrésen át az erőd belsejébe. Hangos sikoltások, aztán elhallgat az erőd.

Váratlan segítség jön! Bombázó repülőök érkeznek. Fültépő szirénázással, döngő motorbúgással csapnak le az erődökre. Nehéz bombáik találatai nyomán emeletmagasra csapnak fel a fekete füst- és poroszlopok. A rohamjárőrök, amelyek a bombázók közeledésekor sietve vonultak vissza az erődök veszedelmes közelségéből, most, mihelyt az utolsó bombázó is ledobta bombáit, a még sűrűn gomolygó por és füst védelme alatt ismét előretörnek és sorra birtokukba veszik az erődöket. Csak néhány lövés és már kinyílik az ajtó: húsz ember jön ki feltartott kezekkel. Hamuszürke, rémülettől eltorzult arcokra rádermedt az előbb átél, borzalmas légitámadás okozta idegösszeroppanás minden jele. Érdekes, hogy nemcsak azok az erődök estek ki ilyen könnyen, amelyek egy-egy telitalálattól összezúzva, örökre elcsendesedve kerülnek a zászlóalj kezére, hanem négy olyan erőd is, amelyeket még bombazilánk sem ért, de védőinek idegrendszerét és ellenálló erejét a zuhanóbombázók támadása teljesen felmorzsolta.

A rohamjárőröknek ezután már aránylag könnyű dolguk volt. Géppuskáikból leadtak néhány rövid tűzcspást a kiszemelt erődre, ha erre az erőd géppuskái elhallgattak, azonnal hallótávolságra futottak s az alezredes — bottal a kezében — hangosan vezényelt:

„Sortez! Tout de suite — ou je vous brûlerai!”

És a franciák: fel is adták a hiábavaló küzdelmet. A felszólításnak engedve, előbújtak beton-szekerényeikből.

Lassanként eltelt ez a nap is. Az átkelés megtörtént. A III. zászlóalj az elfoglalt erődvonal mögött egy magaslaton gyülekezik, ahol éjtszakára beássa magát. Mivel nem sikerül az ezredparancsnoksággal még rádióval sem összeköttetést teremteni, a fáradhatatlan parancsnok személyesen robot motorkerékpáron az ezredhez, jelentést tenni. A zászlóaljnak nagy sikere volt: a rögtönzött átkelésnél egyetlen embert sem veszített és az erődök elfoglalása közben is alig voltak veszteségei.

A páncéltörő ágyússzázad önálló harca.*

A Maas-átkelés napján a páncéltörő ágyússzázad egész napon át a Sedan-i erdőben várakozott arra, hogy szerephez jusson. Az átkelés kiroszakolása után két szakaszát beosztották ugyan az első lépcsőben támadó zászlóaljhoz, de a század megmaradt része még mindig az eredeti helyén várakozott alkalmazásra.

Már egészen besötétedett, amikor végre motorkerékpáros hírvívó révén parancsot kapott a partváltásra azzal, hogy részletes intézkedést majd a másik parton fog kapni.

Simán haladtak át az időközben elkészült hadihídon, de a másik parton senki sem várta őket és így hosszabb bolyongás után egy teljesen sétélt falu romjai között pihenőre tértek.

Hajnaltól, pár korty meleg kávé után találmira folytatják útjukat, de ezúttal szerencsések voltak. Alig haladnak néhány kilométert, amidőn

* Az ezred páncéltörő ágyússzázad 4 szakaszból, szakaszonként 3 páncéltörő lövegből és két géppuskából állott.

megpillantják ezredparancsnokukat, aki két köpenybe takarózva, békésen alszik az útnak fűvel benőtt árkában.

Felköltik és parancsot kérnek.

„A század csatlakozzék az I. zászlóaljhoz és biztosítsa annak előretörését Bulson-ra.”

A parancs világos és érthető, de hol van most az I. zászlóalj? Több út is vezet Bulson felé, ezek mindegyikén most motorkerékpáros felderítők századnak előre és a századparancsnok utasításai szerint keresik az I. zászlóaljat. Végre a zászlóaljnak egy lemaradt jároművével visszamaradt emberektől helyes irányba vezérelve, hosszas keresgélés után messziről megpillantják a zászlóaljat a Trénois-i magaslatokon, amint menetoszlopban halad Bulson felé. Utánuk! Csakhamar útelágazáshoz érnek: balra Bulson, jobbra Chémery felé visz az út. A század balra akar letérni, de felemelt karral megállítja őket egy tiszt és új parancsot ad: „A tábornok úr véleménye szerint Chémery községet csak gyenge ellenséges erők tartják megszállva. Az a három páncélgépkocsi — mutat az előtte álló járművekre — előre tör Chémery-re. Kövessék és támogassák őket.” Jobbra térnek és követik a páncélgépkocsikat. Útjuk egy rommá lőtt falun vezet át. A sűrűn fekvő gránátölcsérek, összeomlott házak között csak nehezen és lassan tudják előrevonlatni a lövegeket és mire nagynehezen keresztülvergődnek a falun, a páncélgépkocsik eltűnnek a szemük elől. Itt áll a hat löveg, két géppuskás szakasszal, gyalogság nélkül. Gyerünk előre Chémery felé, — gondolja magában a századparancsnok, — valahol majd csak megtalálják a három páncélgépkocsit.

Alig indulnak el, géppuskatűzet kapnak. Pillanatok alatt kiugrálnak a kocsikból és az útszéli árkokban fedezik magukat. Ekkor csoda történik. Erős lódobogás hallatára óvatosan kidugják fejüket az árkokból és tágranyílt szemekkel bámulnak előre: félbalra egy kisebb erdőből — alig 500 méterre tőlük — francia lovasság tör előre, zárt alakzatban.

„Géppuskák, tűzkészültség!” kiáltja a századparancsnok. Érzí, hogy talán az egész hadjárat alatt nem fog még egyszer ez az eset megisméltődni.

Ilyen szerencse! A valóságban találkozni a gyakorlatról olyan jól ismert, de sohasem remélt céllal: támadó lovassággal. Azonban alighogy két géppuska tűzkész és 1—2 próbálövést lead, eltűnik ez a mult századbeli hazajáró kísértetként feltűnő cél, egy szemközti erdő fái között.

Még javában sajnálkoznak a nemes ellenség gyors tovatűnésén, amikor a szakaszparancsnok véletlenül az út másik oldalára pillantva, a romantikus lovastámadás után korszerűbb célt pillant meg. Mintegy 800 méterre tőlük egy patak keskeny völgyéből kibontakozva 10 francia páncélgépkocsi közeledik az út felé. Szempillantásra tüzelőállásban van mind a hat löveg. „Tűzmegnyitás vezényszavammal!” hallatszik még a századparancsnok kiáltása.

A lövegkezelők arca sugárzik a boldogságtól. Ilyen célról álmodtak mindig! Pipával a szájukban, feszült figyelemmel kísérik a páncélgépkocsikat, amelyek gyanútlanul közelednek halálos ellenségük: a páncéltörő lövegek felé. Az irányzók gondosan célozva, követik kiutalt céljukat a lövegtávcsővön át.

(Folytatjuk.)

Harc egy vasúti állomásért.

A „Militär Wochenblatt” cikke nyomán.

1940 június 16-án az egyik bekerítő német hadosztály azzal a feladattal nyomult előre keletről nyugat felé: Vesoul irányába, hogy a dél és nyugat felé visszaözlő franciákat feltartóztassa.

A hadosztály élével Jussey dél területét elérve, felderítő osztályát jobboldalának biztosítására és egyben észak felé történő felderítésre küldte ki. A felderítő osztály részére kiutalt sáv olyan széles volt, hogy magán Jussey városán át csak egy géppuskával és páncéltörő löveggel megerősített motorkerékpáros lövésszakasz nyomult előre, egyik századparancsnok parancsnoksága alatt.

A szakasz ellenséges behatás nélkül vonult át a városon és érte el a vasút felé vezető hosszú, egyenes úton az Amance folyócskán át vezető hidat, ahol két oldalról is puskatűzet kapott.

Előttük, az útnak a jobboldalán 30 kocsiból álló, megrakott francia tehergépkocsi oszlop vesztegelt néhány katona őrzetében, akik a németek első lövéseire megadták magukat.

A századparancsnok, néhány lövész kíséretében a kocsioszlop jobboldalán rohant előre a vasúti állomás felé, míg a géppuska a hídon tüzelőállást foglalva, lövésre készen biztosította a század parancsnokának és embereinek előretörését.

A vasúti állomást elérve, a századparancsnok intézkedett, hogy a foglyul ejtett gépkocsioszlop embereit az egyik lövész visszakísérje, majd magához rendelte rajparancsnokait, a géppuska és páncéltörő löveg parancsnokait, hogy a vasúti állomás megszállására vonatkozó parancsait kiadja. Még mielőtt intézkedéseit kiadhatta volna, az állomás keleti kijáratánál vonat jelent meg, amely megállva, élénk fűtjelzésekkel igyekezett a figyelmet magára vonni.

Mialatt az éppen beérkezett géppuska hirtelen tüzelőállást foglalt, valakinek eszébe jutott, hogy a bejáratnál várakozó vonat valószínűleg a szemafor „szabad” jelzésére vár. Már rohan is az egyik német katona az állomásépület forgalmi irodája felé és nem sokára zörögve és csikorogva mozdul meg a szemafor. Mindenki feszülten figyel a vonatot, amely hirtelen mozogni kezd, de hátrafelé. Még mielőtt tűz alá vehetnék, eltűnik a kanyarban. Ugy látszik, észrevette a pályaudvaron csak későn rejtőzött németeket.

Ettől a perctől kezdve egyik váratlan esemény a másikat kergetve, torlódott a vasúti állomást megszállva tartó kis szakasz elé.

Még el sem tűnt egészen a keleti kijáraton át a gyanút fogott francia vonat, amikor északkelet felől a pályaudvarra vezető műúton gépkocsioszlop tűnik fel. Rövid lövöldözés után ennek emberei is megadják magukat és készségesen hátra vezetik az elfogott kocsikat a németek rendelkezéseinek megfelelően.

Most végre pár percig nyugalom van. A szakasz megszállja az állomás területét. A géppuska és a páncéltörő löveg az állomástól közvetlenül északra emelkedő magaslaton mennek tüzelőállásba úgy, hogy szükség szerint kelet és nyugat felé is megnyithassák a tüzet.

Még arra sem marad idejük az embereknek, hogy beássák magukat, máris újabb fűt hangzik és alig 2 km-re tőlük, a kis erdő szegélyén egy újabb vonat

jelenik meg, francia katonákkal zsúfolt kocsikkal. A géppuskás irányzó feszülten vár a páncéltörő lövegre: mihelyt annak első lövése eldördül, ő is megnyitja a tüzet a kocsi ablakából kihajló, vidáman éneklő franciákra. A páncéltörő első lövése a mozdonyt ütötte át, amely alig 400 méterre álláspontjuktól állva maradt. A franciák kiugranak a kocsikból, a vasúti töltés melletti árokban fedezve magukat viszonyozzák a tüzet. A meglepetés okozta rémületet leküzdve, a franciák pár percnyi tűzharc után támadásba mennek át és mind jobban szorongatják a géppuskát és páncéltörő löveget, amelynek egyik kezelője közben megsebesül. Egymást kölcsönösen fedezve, sikerül a géppuskának és a lövegnek is egy mögöttük húzó élő sövény mögé visszahúzódni, ahonnan újult erővel folytatják a tüzet és sikerül is előbb megállásra, majd visszavonulásra készíteni a támadókat. A századparancsnok tudomást szerezve két tüzfegyverének szorult helyzetéről, visszavonja azokat az állomás közelébe, ahonnan most már a szakasz embereivel együtt folytatják a tűzharcot az ismét támadásra induló franciák ellen.

Újabb vonat közeledik nyugat felől. Egyetlen embert sem látni rajta. Bár a páncéltörő löveg állandóan tüzel rá, a vonat sebesen közeledik, átrobog az állomáson és mindjobban távolodik kelet felé. Éppen az állomástól keletre 1 km-re fekvő hídra fut a mozdony, amikor hatalmas robbanással repül a híd a mozdonyal együtt a levegőbe. Mi történt? A páncéltörő löveg egy gránátja a véletlen szerencsétől vezérelve akkor csapott be a robbantáshoz előkészített híd pillérének aknanyílásában elhelyezett robbantó töltetbe, amikor a mozdony éppen elérte. A felfordult és részben a töltésről lefordult vasúti kocsik most már tökéletesen elzárták a vasúti állomás keleti bejáratát.

Mielőtt még a robbanás okozta füstfelhő felszállt volna, ismét francia katonákkal tömött vonat jelenik meg nyugat felől, amely a pályaudvarra beérkezve megáll. A századparancsnok a vonat elé futva, érélyes hangon megadásra szólítja fel a franciákat. Néhány pillanatig tárgyal egy francia tiszttel, aztán lassankint kiszállnak a franciák és megadják magukat. Egész zászlóalj! Mi lesz, ha rájönnek, hogy csak egy gyenge szakasszal állanak szemben? Szerencsájuk van, mert éppen most feltűnik az állomás épülete előtt a felderítő osztály parancsnokának jól ismert alakja. Akkor pedig a harcokocsik nem lehetnek messze. Itt is vannak. Egyik a másik után gördül be a pályaudvarra, emberek ugrálnak elő és segítenek a foglyokat összerakni. A vonat végén lövöldözés támad: az utolsó kocsiban megbújt franciák nem hajlandók megadni magukat, lövöldözni kezdenek a közeledő németekre. Az ellenállás csak pár percig tart. Az egyik német harcokocsi indul támadásra és közvetlen közelből kezd az ellenálló kocsira tüzelni, amelynek megmaradt emberei szintén megadják magukat.

Miközben összeállítják a foglyokat, mindinkább erősödő motorzúgás közeledik. A gyakorlott fülek azonnal felismerik a német bombázók hangját. Hirtelen szorongó érzés fog el mindenkit: eddig még senkinek nem fektette ki a saját csapatokat jelző lapokat. Még mielőtt pótolhatnák az elmulasztottakat, már kiválik egy gép a közeledő német bombázókötélből

és lecsap az állomásra. Valószínűleg azt hiszi, hogy francia csapatok rakodnak ki.

Valaki kilő még egy jelzőtöltényt, de később a ledobott bombák süvítése mind élesebb lesz és már elhangzik az első robbanás. Németek, franciák egymással összevegyülve, egymás hegyén, hátán rohannak, majd földhöz vágódva igyekeznek fedezni magukat.

Bomba bombát követve folyik le a légitámadás, amelynek néhány perce örökkévalóságnak tűnik fel az épületek és vasúti kocsik mellett, a pusztá földön szanaszét meglapuló emberek előtt.

Ennek az osztálynak az embereit nem kell többé arra oktatni, hogy milyen fontos az ellenség oldalában és hátában messze elől működő gyorscsapatok részéről a legrövidebb megállások alkalmával is, a saját csapatok jelzésére használatos jelzőlapokat kifektetni.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Csónak- és betöréses lopás nyomozása.

Beküldte: KISS SÁNDOR I. főörzsőrmester (Salgótarján).

1940. október 12-én 9 óra tájban a nógrádverőcei őrsön megjelent Szenté István mérnök, nógrádverőcei lakos és feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki a lakásuk mellett, a Dunán kikötött 6 m hosszú, 4 üléses „Margit” felirású sport-csónakjukat aznap virradóra a lánctól eloldotta és ellopta. Kára 280 pengő.

Ebben az időben én a nógrádverőcei őrsre voltam vezényelve, az őrs vezetésére. A panasz felvétele után a feljelentővel együtt azonnal a helyszínre mentem. Megvizsgáltam a láncot, mellyel a csónak ki volt kötve. A Duna-menti őrsök ugyanis tapasztalatból tudják, hogy a Dunán közlekedő nagyobb hajók által vert hullámok a csónakok kikötésére használt, elrozsdásodott láncokat elszaggatják és az elszabadult csónakot a Duna magával viszi, míg valahol a partra ki nem dobja. Elő szokott fordulni az is, hogy a Duna másik partjára átkelni szándékozó egyén — ha evezni tud — a Duna parton kikötött csónakot keres, azt eloldja és átcsónakázik a tulsó partra, ott a csónakot megköti és tovább megy. A harmadik, a legkritikábbán előforduló eset, hogy valaki a csónakot elloptja.

A helyszínre érve megállapítottam, hogy a lánc teljesen jó állapotban van. Így nem a hullám szakí-

• A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

totta el azt, hanem valaki a csónakot leoldotta róla. A feljelentőnek szereztem egy csónakot és megkértem, hogy a Duna tulsó (kisoroszi) partján evezzen végig egy darabon és vizsgálja meg, nem kötötte-e ott ki valaki a csónakot. Amíg a feljelentő a tulsó oldalt vizsgálta, addig én a községben minden számbajöhető egyént megkérdeztem, nem látott-e a Duna partján az est beálltával idegen embert járkálni. A sok megkérdezett közül egyik előadta, hogy úgy 21 óra tájban látott a kikötött csónak közelében két, húsz év körüli, idegen fiatalembert fel-alá sétálni. Hiányos személyleírást is adott róluk. Tovább puhatolva a tanító húsz éves fia elmondta, hogy 18 óra tájban az Árpád-utcában látott két húsz év körüli idegen férfit, akik ott fel-alá sétáltak. Pontos személyleírást is adott róluk azzal, hogy az egyik férfit a váci vasútállomáson már látta egy ízben.

Közben a feljelentő a Duna tulsó oldaláról vizszatért és közölte, hogy a csónak nincsen kikötve sehoh.

Az eddig megállapított adatokat egybevetve lopásra következtettem.

A legközelebbi vonattal Vácra utaztam, hogy a kapott személyleírás segítségével a két húsz év körüli fiatalember kilétét megállapítsam.

Vácra érve, a rendőrkapitányságra igyekeztem, amikor az utcán találkoztam Kiss Sándor I. rendőrtiszthelyettesel, akit személyesen ismertem. Közöltem vele jövetelem célját és kértem, hogy az ügy felderítésében nyújtson segédkezet. Közöltem vele a kapott személyleírásokat is és hangsúlyoztam, hogy az egyiknek fehér színű kabát volt. Kiss meghallgatott s azután elmondta, hogy van a városban két csavargó, kik jóbarátok és az egyiknek van hasonló kabátja; a személyleírás is illett rájuk. A két férfi szülei is ott laktak, de a fiúk nem járnak haza, mert a közelmúltban büntetve voltak és ezért hazulról kizárták őket. Kiss, mint őrparancsnok azonnal intézkedett, hogy egy rendőr — ki a kérdéses fiúkat ismeri — jöjjön velünk a megkeresésükre. Ugyanakkor megígérte, hogy az őrszemek eligazításánál minden őrszem kötelességévé teszi, hogy ha nevezettekkel találkoznak, azonnal kísérik őket az őrszobára. Így megindult a hajsza a két fiatalember után.

Werner János volt az egyik, Zete József a másik. Werner szüleinél megjelentünk. Nevezett anyja magából kikelve kijelentette, hogy mióta a fiú betörést követett el és börtönt ült, azóta a lakásukba nem feheti be a lábát. Jelenleg sem tudja, hogy hol van.

Kérdezgetés közben megtudtuk, hogy a városi sportpálya tribünje alatt szokott aludni, azért ott is kerestük. A tribün alatt egy csomó szénát és két rossz kabátot találtunk. Más nem. Ebből azonban kétségtelenül megállapítottuk, hogy valóban alszik ott valaki éjjelenként. Elhatároztam, hogyha nem találunk meg, akkor éjszakára a tribün közelében lesállást foglalunk és így próbáljuk Wernert kézrekeríteni.

Ezután a vasútállomásra mentünk. Értesülésünk szerint Werner ott szokott ténferegni és csomagokat hordozgatni. Oda érve, az ott szolgálatot teljesítő rendőr jelentette, hogy Wernert már bekísérte az őrszobára. Azonnal utánamentünk.

Werner Jánost személyre véve megállapítottam, hogy a kapott személyleírás tökéletesen ráillik. Személyi adatainak leírása után tudtára adtam, hogy miért veszem őrizetbe. Hosszas kikérdezés után beismerte, hogy a csónakot ő engedte el. Előadta, hogy Vácra 1940 október 11-én Nógrádverőceire indultak Zete József barátjával. Szándékuk az volt, hogy meglátogatják egyik nógrádverőcei ismerősüket. Az illető nem volt otthon. Közös elhatározással csónak után néztek a Duna parton s meglátták a sértett csónakját. Ő eloldotta és kézzel evezve Vácig eljutottak. Vácra a csónakból kiszálltak, a csónakot pedig a Dunába lökték. Így a csónak hollétéről nem tud.

A Duna partját a szödi határig átkutattuk, de a csónak nem került meg.

Visszamentünk Vácra, ahol sikerült megtalálni Zete Józsefet is. Őt is őrizetbe vettem és mindkettőjüket Nógrádverőceire kísérttem. A személymotoszáznál Wernernél a kabátja bélésébe 3 db 10 pengős bankjegyet találtam. Erre nézve Werner előadta, hogy 1940 szeptember hóban a váci Püspöki malomban mint zsákoló dolgozott. Pizetéséből takarított meg 30 pengőt. Cipőt akart rajta venni.

Zeténél semmi említésre méltó dolgot nem találtam. Előadta, hogy Werner valóban dolgozott a váci Püspöki malomban, mint zsákoló. Hogy megtakarított pénze van-e, azt nem tudja.

Wernert ismét kikérdeztem. Most már beismerte, hogy a pénznek egy része nem a keresetéből származik, hanem a váci határban bűncselekményért kapta. A díót a váci piacon adta el ismeretlen egyéneknek.

Ismételt kikérdezés során beismerte, hogy Nógrádverőceire betörési szándékkal jöttek, de az a villa, melyet kiszemeltek, még nem volt lakatlan, így nem kíséreltek meg betörni, mert attól tartottak, hogy rajta érik őket. A két gyanúsítottat a csónak ellopásán kívül más bűncselekményt nem tudtam megállapítani. Ezért másnap hajnalban a tényvázlatot megszerkesztettem és nevezetteket Rétságra kísérttem. Mikor Rétságra értem, a rétsági őrsparancsnok közölte velem, hogy a nógrádverőcei őrsről Boros őrmester telefonon közölte, hogy eltávozásunk után 2 óra múlva két nógrádverőcei villatulajdonos megjelent az őrsön és panaszkolta, hogy 1940 október 7—13-ig Nógrádverőcén, a Dunasoron levő butorozott lakatlan villájukat ismeretlen tettesek feltörték és onnan kb. 1500 pengő értékű ruhaneműt és egyéb tárgyakat elloptak. Minthogy vonat csak délután indult, s addig tétlenül nem akartam várakozni, elindultam a gyanúsítottakkal a 17 km hosszú útra, gyalog.

14 óraker Nógrádverőceire értünk. A gyanúsítottak nem tudták, hogy miért jöttünk vissza.

Nógrádverőcén a laktanyába kísérttem őket és gondoskodtam az őrzésükről. Utána azonnal a sértettek lakására mentem.

A feltört lakások homlokzattal az Árpád-utca felé, háttal a Dunára néznek. Az épület [] alakú. Egyik szárnyában az egyik, a másik szárnyában a másik sértett lakik nyáron. Egyébként az épület mindkét oldalán a szomszéd házakhoz csatlakozik. Az épület közepén ajtón lehet az utcáról a lakásokba jutni. Az udvart magas téglafal veszi körül. Ez a Duna felől 5 méter magas. Így a lakásba sehoh nem lehet bejutni.

Az új csapat- és tábort csendőr jelvény. Kb. 1/2 nagyság (Leírás a 37/1944. sz. Csendőrségi Közlönyben.)

Az elvitt tárgyak mennyisége, terjedelme, súlya és a lakásba való bejutás körülményessége arra engedett következtetni, hogy a helyi viszonyokkal ismerős tolvajról van szó, aki esetleg járóművel többször megfordult. Járómű nyomokat azonban nem lehetett felfedezni. Az utca felőli ajtó teljesen érintetlen volt. A lakásokat ismételtelen átnézve a tulajdonosok észrevették, hogy két evezőlappát is hiányzik. Az elvitt tárgyakat a Duna felé nyíló ajtón vitték ki. Ebből viszont arra lehetett következtetni, hogy a zsákmányt vízijáromúvön vihette el olyan egyén, aki arra előzőleg nem készült fel. Ezt bizonyította az a körülmény, hogy evezőlappátokra volt szüksége. A tolvaj így vízi járóművet sem hozhatott magával, mert ahhoz evezőlappátot is hozott volna. Minthogy megállapítás szerint csak a Szenté István mérnök csónakja vészt el, ezt pedig az őrizetben lévő gyanúsítottak lopták el, a villabetöréseket is nyilvánvalóan a gyanúsítottak követték el.

Ezeket átgondolva, a helyszínt lezártam és visszamentem a laktanyába.

A gyanúsítottakat kikérdezés alá vettem. Először tagadtak. Később Werner a cselekmény elkövetését beismerte.

Előadta, hogy 1940 október 5-én Vácra vonat Nógrádverőceire jöttek Zetével, azzal a szándékkal, hogy betörésre alkalmas lakatlan villát szemelnek ki. Ő az Árpád-utcában, Zete a vasutmenti utcában kémlelte a házakat. Zete észrevett egy helyi ügyeleti járőrt és azonnal eltávozott a községből. Valamivel később ő is követte Zetét.

1940 október 11-én szintén Nógrádverőceire indultak, ahová alkonyat felé érkeztek meg. A feltört lakások körül leselkedtek. Ő bement egy nagyobb házba azzal az ürüggyel, hogy egy magas, kopasz úriembert keres. Itt egy cseléccel beszélt. A leány kijött vele az utcára és a házakat végig mutogatta. Elmondta, hogy a sértettek lakásában csak nyáron laknak, s a mellette levő egyik házban szintén nem laknak. A másik oldalon állandó lakó van. De magas, kopasz úriember ott sem lakik. Így értesült arról, hogy egymás mellett három lakás üres

Neki csak erre volt szüksége. Még világossal körülnézték a lakást. Megállapították, hogy csak a 3-ik szomszéd falán lehet bemászni. Ugy 21 óráig meghúzódtak a Duna járatlan partján és 22 órakor egymást felségítve bemásztak, azután kerítésről-kerítésre mászva, érték el a sértettek lakását. Mindkét lakásba ablakbetörés útján jutottak be. Az egyik lakásban férfi ruhákat, csónakmotort, porcellán edényeket találtak. Ezeket összecsomagolták és kitétték a folyósóra. A másik lakásban, a konyhában talált két zsákot megrakták ruhaneművel. Találtak egy és fél zsák hajás diót, ezt is a folyósóra tették. Volt a lakásban szeszes ital is, amiből ittak. Ettől jókedvük kerékedett. Volt egy gramofon, ezt kipróbálták és három lemezt lejátszóztak. Ugy két óra tájban indulni akartak. Akkor vették észre, hogy annyi holmit csomagoltak össze, hogy nem bírják el. Ekkor elhatározta, hogy csónakot szerez és csónakon szállítják el a lopott tárgyakat, ezért a lakáshoz tartozó Duna lejárót kifeszítette és azon át a Dunára jutott. Ott kb. száz méterre megtalálta Sente mérnök csónakját. Azt eloldotta és kézzel a sértett lakásához evezett vele. Ugy gondolta, hogy evező-lapátok nélkül nem tanácsos elindulni. Emlékezett rá, hogy az egyik sértett lakásban evező-lapátokat látott. Ismét bemászott az ablakon és a lapátokat kihozta. A becsomagolt tárgyakat a csónakba rakták, amiktől a csónak annyira megtelt, hogy alig tudtak rákapaszzkodni.

Virradatra Vácra értek. Ott a tárgyakat egy csónak-kikötőn kirakták. A csónakot mint olyan tárgyat, melyet értékesíteni úgy sem tudnak, belökték a vízbe és a Duna magával sodorta.

A tárgyakat azután kölcsönként kétkerekű taligán lakásukra szállították. Szüleiknek azt hazudták, hogy egy nőtlen zsidónak be kell vonulni munkaszolgálatra és a magántárgyait ő rájuk bízta, hogy őrizze meg, míg visszajön.

Az ellopott tárgyakat sikerült hiánytalanul biztosítani, mert a gyanúsítottaknak nem volt idejük értékesíteni. Egyedül a diót adták el s ebből volt Werner gyanúsítottnak a 30 pengője. Erről még Zete sem tudott. Nevezettek lopás büntette miatt a ballassagyarmati kir. ügyészségnek adtam át. A kir. törvényszék minősített lopás miatt mindkettőjüket 8-8 havi börtönbüntetésre ítélte.

Figyelemreméltó ennél a betöréses lopásnál a tettes által előzőleg megtartott terepszemle és kikémlelés ügyes módja (a hosszú, magas kopasz úriember keresése).

Ebből a nyomozásból tanulságot meríthetünk a megelőző szolgálatra vonatkozólag, — de rávilágít ez az eset az idegenrendészet lelkiismeretes kezelésének fontosságára is, ami tulajdonképpen szintén megelőző szolgálat.

A tapasztalat azt mutatja, hogy nagyobb szabású bűncselekményeket rendszerint nem helybéli, hanem idegen községből, méginkább a környékbeli városból való tettesek követik el. Ebből viszont az következik, hogy a csendőrnek a közeli városokban is kell megfelelő kapcsolatainak lennie. Hogy ennek milyen jó hasznát vehetjük adott esetben, azt ez a nyomozás bizonyítja.

HALOTTAINK

Bódi Sándor szegedi V. kerületbeli őrmester, 1944. augusztus 12-én Kálcsán tüdőgümőkórban meghalt. Kenderesen temették el. 1936. január 1. óta szolgált a testületben. A III. osztályú Legénységi Szolgálati Jellel, a Felvidéki- és Erdélyi Emlékéremmel volt ellátva.

Miklós Mihály székesfehérvári II. kerületbeli szakaszvezető, 1944. július 18-án Verebely község közelében motorkerékpárról leesve koponyaalapú törést szenvedett és meghalt. Verebelyen temették el. 1940. november 1. óta szolgált a testületben. Az Erdélyi Emlékéremmel volt ellátva.

Bujdosó Ferenc szegedi V. kerületbeli psz. tizedes, 1944. augusztus 15-én a karcagi vasútállomás közelében a robogó vonatról leugrott és koponyaalapú törést szenvedett. Augusztus 19-én a debreceni kórházban meghalt. Debrecenben temették el. 1943. szeptember 16. óta szolgált a testületben.

Butyka Sándor kolozsvári IX. kerületbeli psz. csendőr, 1944. augusztus 18-án Kolozsváron meghalt. Kolozsváron temették el. 1944. augusztus 4. óta szolgált a testületben.

Nyugállományú bajtársaink közül meghalt:

Gulyás Gyula őrmester (VII. ker.), 1914—1921-ig szolgált,

Gyurka János szv. főtörzsőrmester (VII. ker.) 1898—1920-ig szolgált,

Sasvári János törzsőrmester (II. ker.) 1904—1912-ig szolgált,

Soóky Lajos főtörzsőrmester (II. ker.) 1908—1921-ig szolgált,

Takács László törzsőrmester (VI. ker.) (1919—1933-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emlékiüket!

Hírek.

Hősi halált halt Tóth Sándor tart. őrmester, 1944. augusztus 15-én hadművelleti területen. ellenséges légitámadás következtében.

KÉRJÜK A PARANCSNOKSÁGOKAT, hogy a hősi halált halt csendőrök arcképet — a hősi halál körülményeinek, idejének és helyének rövid ismertetésével — minden alkalommal sürgősen küldjék meg a szerkesztőségnek, hogy a legközelebbi számban közölhessük.

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából, az ellenség előtti teljesített kiváló szolgálataikért adományozta a Magyar Ezüst Erdemérmét hadiszalagon: Csurgó Lőrinc főtörzsőrmesternek (VIII. ker.), a Magyar Bronz Erdemérmét hadiszalagon: Kocsis Bertalan főtörzsőrmesternek, D. Pécsi Lajos, Simon Benedek törzsőrmestereknek, Gyimesi István, Bokor Pál őrmestereknek, Jáger István szakaszvezetőnek (VIII. ker.), vitéz Karácsony János, Tóth István, Szécsényi Géza őrmestereknek (I. ker.), Kiss Ferenc őrmesternek (IV. ker.), Csipes István őrmesternek, Lakatos János, Balázs Béla szakaszvezetőnek (VI. ker.), Nyitrai Sándor, Sáfvány József őrmestereknek, Maksa András, Tolár István szakaszvezetőnek (VII. ker.); továbbá a Győr ellen 1944. április 13-án végrehajtott angol-szász légitámadás alkalmával az élet- és vagyonmentés terén teljesített kiváló szolgálataikért adományozta a Magyar Bronz Erdemérmét: Zalka János törzsőrmesternek, a Magyar Bronz Erdemérmét: Dési József őrmesternek, Tóth Sándor és Lukács Sándor psz. szakaszvezetőnek (II. ker.). A m. kir. I. honvéd hadsereg parancsnoka a Kormányzó Úr Ö Főméltósága által reá átruházott hatáskörben, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából a Legfelsőbb Hadúr nevében adományozta a Magyar Bronz Vitézségi Éremet: Moinár Mihály őrmesternek (VIII. ker.), az ellenség előtti tanúsított vitéz magatartásáért.

Áthelyezés, tartós vezénylés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben áthelyezte: dr. Kabay József psz. hadnagyot Ungvárról Szentésre, Zsolt Gyula psz. zászlóst Munkácsról Ungvárra, Veress Andor hadnagyot Sátoraljaújhelyről Szamosújvárra; tartósan vezényelte: dr. Vad Imre őrnagyot Nagybereznáról Máramarosra, dr. Spelt Ferenc századost Szentendréről Miskolcra, Egy Gyula II. századost Szombathelyről Budapestre, Péri Antal hadnagyot Mohácsról Kaposvárra.

Dicséretlek. A m. kir. honvédelmi miniszter úr okirattal dicséret elismerésben részesítette Péterffy Zsombor századost, az 1944. április 13-án Győr ellen végrehajtott légitámadás alkalmával a mentési munkálatok vezetésében a századparancsnoki minőségben kifejtett kiváló és eredményes teljesítményeiért. A m. kir. csendőrség felügyelője okirattal dicséret elismerésben részesítette Fejes József törzsőrmestert (III. ker.), mert 1943. év nyarán a bácskai szerb nemzeti mozgalom több hónapra kiterjedő felderítése és vezetői tagjainak az igazságszolgáltatás kezére juttatása terén — mint nyomozó — kiválóan értékes szolgálatokat végzett. A székesfehérvári II. csendőrkerület parancsnoka csapatparancsnoki dicséret elismerésben részesítette vitéz Benkő József főhadnagyot, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával, 1944. július 7-én a vonal mögött a visszavonuló alakulatok, 1944. július 10-én és 16-án a fővonalban a kötelek rendezésével kapcsolatban teljesített kiváló és bátor magatartásáért, valamint a csapatmozgások alatt faramdalmat nem ismerő szolgálat teljesítéséért, mely teljesítményeiért a m. kir. 5. honv. tartalék hadosztályparancsnok dicséret elismerését érdemelte ki, továbbá okirattal megdicsérette: Kollár István I. szakaszvezetőt, mert a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával mint tábori csendőr, fesszes

magatartásával, a szolgálatai ellátásával, a vállalkozásokban pedig bátor magatartásával tűnt ki, miáltal bajtársainak igen jó példát mutatott s ezen teljesítményeiért a m. kir. 5. honv. tartalék hadosztályparancsnok dicséret elismerését érdemelte ki, — Hervey Szelveszter és Porró József psz. tizedest, mert 1944. április 13-án Győr városát ért légitámadás alkalmával az égő házakba bátran behatolva, a vagyonmentés terén igen hasznosan működött. — Moinár Gyula szakaszvezetőt és Farkas József III. psz. tizedest, mert 1944. április 13-án Győr városát ért légitámadás alkalmával az életmentés terén önfeláldozó magatartásával igen eredményesen működött közre; nyilvánosan megdicsérette: Zsédonyi István psz. szakaszvezetőt, Takács Károly II., Nagy János, Varga István V. psz. tizedeseket, Fodor Ferenc, Mikos Károly, Jáger Ferenc, Kullsfai István, Vasvári Gyula, Horváth Gyula I., Kovács Ferenc III., Kővári Vilmos, Szakács Károly, Pozsgai Sándor, Kulcskó Ferenc és Fülöp Ferenc psz. őrmestereket, mert 1944. április 13-án Győr városát ért légitámadás alkalmával az oltási és mentési munkálatokban önfeláldozóan és eredményesen közreműködtek. A pécsi IV. kerület parancsnoka okirattal dicséret elismerésben részesítette Pál István őrmestert, mert mint a VIII. honv. hadtest parancsnoksághoz vezényelve volt tábori csendőr a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával a tábori rendezési szolgálat terén az ellenség előtti kiváló szolgálatait teljesítette. A marosvásárhelyi X. kerület parancsnoka nyilvános dicséret elismerésben részesítette Nagy István III. őrmestert, mert 1944. április 17-én Marosvásárhelyen a főterén megadult s a köcsöt elragadó szögűldő lovat személyes bátorságával és saját testi épségének veszélyeztetésével megfékezett, mely cselekedetével és önfeláldozásával példadó magatartást tanúsított.

Külföldi tanfolyamba vezényelték megdicséretre. A pécsi IV. csendőrkerület parancsnoka Nagy Pál IV. főtörzsőrmestert, Martonvári István és Bánfal Gyula őrmestereket, — a marosvásárhelyi X. kerület parancsnoka Vecsei József őrmestert okirattal dicséret elismerésben, — a székesfehérvári II. kerület parancsnoka vitéz Sillei Antal és Dési József őrmestereket, a szegedi V. kerület parancsnoka Takács János V. főtörzsőrmestert, Baranyai Béla v. törzsőrmestert, Horváth Béla és Köszörös János őrmestereket nyilvánosan megdicsérette, mert mint külföldre vezényelt tanfolyamhallgatók úgy szolgáltak, mint szolgálaton kívüli példás, kifogástalan magatartással, fegyelmessé, katonás felépésükkel és viselkedésükkel külföldön is megbecsültté tették a csendőr nevet s mert nemcsak testületi, de nemzeti vonatkozásban is a magyarság jó hírét külföldön is öregbítő magatartást tanúsítottak.

Csendőrségi Közlöny. 35. szám. Léglőtartó Jelvény viselése és az adományozás előjegyzése. Nagyvárad 2. szárnyparancsnokság áthelyezése. Hatósági kiírás folytatás. Járó egyes járandóságok szabályozó körrendelet kiegészítése. — 36. szám. Hadibecslésbe vezényelt tisztjelöltéssé minősítése. Bűnjelkötő bevezetve közszükségleti cikkek és egyéb anyagok értékesítése.

Mégjelent a Magyar Szárnyak legújabb száma. A lap felvételeket közli a repülőhadnagyok felaválásáról. A magyar vadászrepülők hősi harcairól Stirling György cikke számol be. R riportot közli a lap a főiskolások honvédelmi munkáiról. László István képes riportban számol be Méray-Horváth Róbert új magassági csústejeljesítményéről, a magyar vitorlázórepülés új nemzetközi rekordjáról. A jövő légiháborújáról, valamint a szőnyegbombázásról érdekes ábrákkal szemlélteti cikkeit olvashatunk, továbbá Jácsony Árnád százados felvilágító ifjúsági repülőcikksorozatát. Repülőhírek, Czillei Géza repülőregénye és számos más érdekes anyag teszi teljessé a magyar repülés kiváló folyóiratát. A Magyar Szárnyak új számának ára 1 pengő. Mutatványszámot a kiadóhivataltól kérjük. (Budapest, VII. Király-u. 93.)

Csak kifogástalan árút

szállító edgek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik edg ellen kifogása merül fel, az a mi tudomásunkra jasson. Kérjük tehát olvasóinkat, közöljék velünk kifogásaikat, hogy legos panasz esetében törölhessük hirdetőink sorából az illető edget.

Helyesbítés. Lapunk szeptember 1-i számának 551. oldalán a *Csendőr máno-dau* ismertettük. Megrendelni nem az ott ismertett helyen, hanem Marnitz Frigyes zeneműkiadóvállalatnál, Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 14—16. sz. alatt lehet. Ara 5 pengő.

SZEMÉLYI HÍREK.

Előléptek őrmesterré a szegedi V. kerületben: Csegei János; **a miskolci VII. kerületben:** Szabó József V. szakaszvezető; **próbaszolgálatos tizedessé a szombathelyi III. kerületben:** Csutári Lajos, Pass András, Sütő Gyula; **a szegedi V. kerületben:** Szenes Imre, Dinka István, Kollár Bálint, Csorba Mihály, Vörös László; **a debreceni VI. kerületben:** Széplaki Márton; **a kassai VIII. kerületben:** Begyes Lajos, Melegh László; **a kolozsvári IX. kerületben:** Pápai Dénes, Burszán Mihály, Török Lajos II. próbaszolgálatos őrzvezető; **próbaszolgálatos őrzvezetővé a szombathelyi III. kerületben:** Nagy Sándor V., Pados József, Szabó Károly II.; **a szegedi V. kerületben:** Juhász Péter, Szilbek Péter, Pálszabó László, Schröder András; **a kolozsvári IX. kerületben:** Burszán Mihály próbaszolgálatos csendőr.

Kinevezés. A szegedi V. kerület állományába tartozó Sipos Mihály főtörzsőrmester őrsparancsnokká kinevezetett.

Véglegesítették az alábbi szakaszvezetőket az előirt próbaszolgálati idő letelte után a debreceni VI. kerületben: Balogh Pál, Bora Jenő; **a miskolci VII. kerületben:** Karczag Antal, Domány István; **a kassai VIII. kerületben:** Lipiák Endre, Csorba Mihály, Dudás József; **a kolozsvári IX. kerületben:** Juhász István III.

Házasságot kötöttek: *Dalmj Adám* százados és Antal Irénke Piroška Makón, *dr. Katona Lajos* főhadnagy és Zsigmond Lona Budapesten, *Aranka Sándor* főhadnagy és Incze Judit Désen, *dr. Miklós Zoltán* százados és Bün Mária Ágnes Budapesten; **a székesfehérvári II. kerületben:** Varga Ferenc I. őrmester és Matusz Erzsébet Győrszentivánban, Szaa József őrmester és Baka Ilona Udvardon; **a szombathelyi III. kerületben:** Bánszegi Sándor őrmester és Tarcaj Karolin Elekcsen; **a szegedi V. kerületben:** Szabó Ferenc I. őrmester és Bodnár Julianna Debrecenben, Bárdos János I. szakaszvezető és Makány Erzsébet Kiskunfélegyházán, Perfalvi János őrmester és Nyul Mária Julianna Kecskeméten, Anjós András őrmester és Dányi Irma Julianna Kunszentmártonban, Siket Ferenc őrmester és Szokolai Katalin Jolán Topolyán; **a debreceni VI. kerületben:** B. Kovács Csábor törzsőrmester és Szabó Irma Hajdúsámsonban, Szabó Sándor I. őrmester és Kiss Piroška Mikepéresen, Tóth Mihály II. szakaszvezető és Lyés Margit Békésen, Pekár Imre őrmester és Csányi Erzsébet Sarkadon; **a miskolci VII. kerületben:** Csog József szakaszvezető és Morvay Mária Julianna Ipolyneken; **a kassai VIII. kerületben:** Szabó András törzsőrmester és Fazekas Erzsébet Lácán, Tamás János II. őrmester és Sütő Mária Tiszaujlakon, Dósa László őrmester és Lőrincz Borbála Huszton; **a kolozsvári IX. kerületben:** Békési István őrmester és Hegedűs E. Katalin Szajolban, Malra Lajos őrmester és Kiss Anna Nagyváradon, Szabó István VI. törzsőrmester és Várkuti Bella Mezőfényen, Dobos Imre őrmester és Varga Julianna Szamosújváron.

Született. Dr. Manatory Jenő hb. századosnak Jenő Tamás fia, **a székesfehérvári II. kerületben:** Kozma István törzsőrmesternek Ilona leánya, Mihályi Károly törzsőrmesternek Mária Ilona leánya, Vizi János törzsőrmesternek György János fia, Szabó Lajos őrmesternek László Attila fia, Korsós Ferenc őrmesternek Ferenc János fia, Balázs Béla őrmesternek Béla fia, Lakatos Péter törzsőrmesternek Livia leánya, Szabadkai István őrmesternek Mária Piroška leánya; **a szombathelyi III. kerületben:** Kiss András II. fő-törzsőrmesternek Magdolna leánya, Solymosi Gyula törzsőrmesternek Gyula Ferenc fia, Horváth József XVI. fő-törzsőrmesternek Terézia leánya, Pintér József őrmesternek József fia, Berke Károly főtörzsőrmesternek Rozália leánya; **a szegedi V. kerületben:** Szabó Imre őrmesternek Etelka leánya, Torma József őrmesternek József fia, Benczes

Pál őrmesternek Ilona Erzsébet leánya, Varró József fő-törzsőrmesternek László József fia, Majoros András törzsőrmesternek Erzsébet leánya; **a debreceni VI. kerületben:** Kővári István őrmesternek István fia, Sallai Ferenc őrmesternek Mária leánya; **a miskolci VII. kerületben:** Pásztor József főtörzsőrmesternek Ágnes Anna Magdolna leánya, Halona Ferenc főtörzsőrmesternek István János fia, Icsó Imre őrmesternek Margit leánya, Zöld József őrmesternek József Miklós fia; **a kassai VIII. kerületben:** Batya Pál őrmesternek Margit leánya, Farkas József I. törzsőrmesternek József János fia; **a kolozsvári IX. kerületben:** Szóráth Mátyás főtörzsőrmesternek Károly Attila fia, Földi István törzsőrmesternek István fia.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól fogadunk el, hanem másoktól is, tizenöt hasábnál hosszabbat azonban csak előzetes megállapodással. — A közlemények fogadtatását átcsiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlésnek és a kiegészítésnek jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot a papírlapnak csak egyik oldalára, félhasábosan és lehetőleg írógéppel kell írni. Olvashatatlan vagy névtelen kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratok sorsáról ebben a rovatban küldünk üzenetet. Vissza csak akkor küldjük a kéziratot, ha a szerző megcímezte és bélyeggel ellátott borítékot mellékel hozzá. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részestjük.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra fenn tartjuk tulajdonjogunkat, beleegyezésünk nélkül tehát sem másutt közölni, sem utánnyomtatni nem szabad őket.

Közlemények különnyomatát a nyomda a szerződésben megállapított árszabás szerint készíti el.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy díjjeget számot választani. Aki jellegét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűl és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Levélben akkor sem válaszolunk, ha a beküldő bélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lexikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett leveleket nem terelünk szolgálati útra, írójukról és tartalmukról senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetési díjat a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, a rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól részére évi 18 pengő, nyugállományú csendőrhelyettes részére pedig évi 12 pengő. A legkisebb előfizetési díj: fél év.

Az előfizetési díjat a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára kell befizetni.

Brunnhuber

udvari és kamarai FÉNYKEPESZ

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178

Művészi kivitelű fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények, levelezőlapok, igazolványképek, külső felvételek

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésekor a nevet, rendfokozatot, a régi és az új címet pontosan és jól olvashatóan kell megírni.

M. L. őrm., Tata. Lapunk csaknem minden számában közöljük, hogy a szerkesztőségnél milyen könyvek rendelkezhetők meg. Legutóbb az augusztus 15-i számunk 519. oldalán is adtunk erről tájékoztatást. Ott találja meg a megrendelés módját is. Más könyvek a szerkesztőségnél nem kaphatók. A dr. Miskolczy—Pinczés-féle büntetőbírói kézikönyvet a Stádium Sajtóvállalat Rt.-nél (Budapest, VI. ker., Róza-u. 111.) rendelheti meg. Az Olchváry—Bidegh: Nyomozástan nem kapható.

K. I., Madaras. 1. A honvédség és csendőrség „Tűzkereszt”-tel ellátott tagjai hadipótlókra nem tarthatnak igényt. Az okokat részletesen ismertettük f. évi június 1-i számunk 362. oldalán „Tűzkereszt” jelű üzenetünkben. **2.** Nem kötelező, de ajánlatos. Igazi magyar ember ennek szükségét érzi. **3.** Magánlevélben használhatja rendfokozata előtt a „csendőr” megjelölést, hivatalos írásbeliségnél azonban nem. Olvassa el f. évi augusztus 1-i számunk 488. oldalán „Elfogaltság” jelű üzenetünk 1—2. pontját.

Marianum. A f. évi 37. sz. Cs. K.-ben közzétett 60.322/é. n. 2. r.—1944. sz. H. M. körrendelet hatályaon kívül helyezte az eddigi tábori csendőr jelvényt s helyette az új. 44. mintájú csapat- és tábori csendőr jelvényt rendszeresítette. Az új jelvényt a hozzá tartozó láncsal nyakba akasztva, mindig a legfelső ruhafüzetben a mell közepén kell viselni. A jelvény viselésére jogosultakat igazolvánnyal látjuk el, melyben a jelvény sorszáma is feltüntetik. Mai számunkban közöljük a jelvény képét.

Besztercei őrs. Közölik Rozsnyai József ottani kályhaszerelővel, hogy a csendőr nyugdíjasok nyilvántartásában — a levélben említettéken kívül — szerepelt egy Pál József főtörzsőrmester, aki azonban 1933-ban meghalt. Más azonos nevű nyugállományú főtörzsőrmesterről nem tudunk.

M. L., Nagyvárád. A BTK. 336. §-a értelmében, tekintet nélkül a dolog értékére, büntetést a lopás, ha azt bemászás útján követik el. Bemászásról csak akkor lehet szó, ha a kerítés legalább 1 méter magas. A leírt tyúklópás ilyen esetben tehát büntetlenné minősül, annak ellenére, hogy a tyúk forgalmi értéke a cselekmény elkövetésekor csak 8 P volt. Ha a tettes nem bemászással lopta volna el a tyúkot, akkor csak tulajdon elleni kihágásért kellene felelnie (L. a Bn. 51. §-át.), mert az élő baromfi is élelmiszernek számít. A bemászással elkövetett lopás büntetést akkor is, ha a tettes fejétet lop el. Ezeket idősebb bajtársam magyarázza Önnek.

Nagy Szabó Béla, B. Szabó Károly és Rátkai Imre szakvének. A Haborús Emlékérem adományozása iránt benyújtott kérvényük a honvédelmi minisztérium illetékes osztályánál nincs. Azt tanácsoljuk, hogy adják be újabb kérvényüket s ha az igazoló okmányokat beszerezni már nem tudnak, ezt jelentésük annak feltüntetésével, hogy előző kérelmüket milyen okmányokkal felszerelve, mikor és hová nyújtották be.

Reménység. A Haborús Emlékérem adományozásának alapszabályai az 1929. évi. 26. sz. Cs. K.-ben jelentek meg. Az elhalt apa jogán az emlékérem csak a legidősebb fiú örökölheti. (Tehát leánygyermek nem.) Ha a legidősebb fiú a Haborús Emlékéremről lemond, akkor a második vagy harmadszülött fiú részére adományozható az Emlékérem. Az adományozás iránti kérelmet a H. M. úrhoz címezve szolgálati úton kell feltenjeszteni. Egyébként olvassa el 1940. november 2-i számunk 729. oldalán „Haborús Emlékérem” jelű üzenetünket.

Boldogság. Ilyen körülmények között aligha kaphat nőülési engedélyt, de ha a leány édesapját rehabilitálják, talán sikerül egybekelniük. A rehabilitálásnak, vagyis a büntető ítélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények megszüntetésének előfeltételeit és kérelmezési módját az 1940. évi XXXVII. L.-c. (rehabilitációs törvény) 4—7. §-ai tárgyalják. (Meggézheti a községházán.) Olvassa el még 1943. május 15-i számunk 317. oldalán „Tátika, 1912.” jelű üzenetünket.

Boldog offhonnra vágyó. Névtelen levelekkel nem foglalkozunk. Ha megírja nevét, válaszolni fogunk.

Sz. J.-né. Megértjük indokait, de mivel az ügy részleteit nem ismerjük, érdemben nem szólhatunk hozzá. Azt mindenesetre Önnek is be kell látnia, hogy a gyermekek gyakori megjelensége az őrszlaktanyában, ha mélyen rendszeresen viselkednének is, zavarná munkájában a legenyésget és férje figyelmét is sokszor fontos szolgálati ténykedéstől vonná el.

H. L. IV. szakv. Mészófalva. A lobogó és zászló között az a lényeges különbség, hogy míg a zászló szövetét a tartórúdra rászőrzik, addig a lobogót a rúdhöz tartozó zsínórhoz erősítik és azon felhúzható vagy leereszthető. Majdókon kizárólag lobogókat használnak, épületeken lobogókat és zászlókat is.

Segédmotor. A gépjárművek vasár- és ünnepnapokra előirt forgalmi korlátozása a segédmotoros kerékpároknak nem vonatkozik.

Bácsak, 1913. Azt írja, hogy az őrszlaktanyában az őrsparancsnoknak később építenek lakást. Az építkezést még nem kezdték meg. Az őrsparancsnok a laktanyán kívül magánháznál lakik, melyet a bért a község fizeti, mivel a laktanya is községi épület. Kérdezi, hogy ilyen körülmények között a laktanyához tartozó veteményes kert és gyümölcsös harmadrésze megilleti-e már most is az őrsparancsnokot. Válaszunk: a kérdés ezen fordul meg, hogy mekkora a laktanya kertje. Ha a kert kiterjedése olyan, hogy rajta termelt vetemények és gyümölcs a községdélködés szükségleteit kielégíti, vagy azt meghaladja, szolgálati úton kérheti az osztályparancsnokságtól, hogy a kert bizonyos részét az Ön használatára jelölje ki.

S. V. szakv. Találékonyaságra valló ügyes megoldás, de a páncélláthatásnak ilyen módját már kipróbálták.

Kékes. Előző levelet nem kaptuk meg. A Mudra név szláv eredetű, megváltoztatása kívánatos.

35.555. Az a községdélködés köteles a sertéshizlaláshoz szükséges erőtakarományt kiadni, amelyik azt az Ön részére igényelje.

Volt jobb. A Szót. II. mellékletében közölt magánindítványos Nyilatkozat-minta „Megjegyzés” rovata szerinti az írni nem tudó sértett helyeti a nevét a járőrvezető írja alá és magát mint névről tünteti fel. Ebből azt lehetne következtetni, hogy a nyilatkozatot csak a panasz feltevő vagy az ügy nyomozására kirendelt járőr veheti fel a magánindítványra jogosult panaszostól. Ez a gyakorlatban rendszerint így is történik, de tévedés volna azt gondolni, hogy az őrsön megjelent panaszos Nyilatkozatát a helyi szolgálatban álló (napos) vagy szolgálatba nem vezényelt, éppen otthon tartózkodó csendőr nem írathatja alá és az írni nem tudó panaszos nevét az aláírás helyén nem tüntetheti fel. Előfordulhat ugyanis, hogy a panaszos még az ügy nyomozására hivatott járőr kivезénylése előtt bizonytalan időre kénytelen elhagyni állandó lakóhelyét s jövőbeli tartózkodási helyét nem tudja megmondani (pl. katonai behívójegyet kapott és kiviszik hadművelési területre). Ha ilyen esetben a napos vagy az éppen otthon tartózkodó csendőr

MAGYAR-SIEMENS-MŰVEK Villamossági Rézvénytársaság
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 36.

HANGYA ÉRTED DOLGOZIKI
MAGAD ÉS CSALÁDOD
ÉRDEKÉBEN TÁMOGASD!

nem venné fel a sértettől a nyilatkozatot, pusztán azért, mert a Szut. II. mintáján felütemelt szöveg szerint erre nem tartják magukat jogosultoknak, a sértett ilyen alkalmi miatt eleshetne ügyének elintézésétől.

Acél akarat. Zsávolnyruhákat csak a tanalakatokhoz beszerelt csendőr legénység viselhet, de ez is csak a foglalkozás alatt, valamint kényelmes öltözetként a lakóhelyén belül. Területi alakulatoknál szolgálatot teljesítő csendőrök zsávolnyruhákat nem viselhetnek, mert ez számukra nincs rendszerezve. (Ll Öltözeti Táblázatot.)

L. G. vár. III. szb. főrm., Békés. Az illetményhivatal minden hónapban az előírt időpontban (20-án a következő hónap) utalványozta illetményeit. Lehetséges, hogy a postai kézbesítés történeti késedelmesen. Nézzon utána a posta-hivatalnál.

Tótkomlás. Még csak 26 éves, a nőülés engedélyezéséhez viszont a 30 éves betöltése szükséges. Kivételt ebben a tekintetben a jelentett — elismerjük, hogy alapos — indoklással sem igen tehetnek, ilyen irányú próbálkozásai tehát kilátástalanok. Azt tanácsoljuk, forduljon az édesanyja lakóhelye szerint illetékes hadigondozó tiszt-hoz (járás szerkhelyen, a főszoigabíró mellett működik) és előadva helyzetüket, kérjen felvilágosítást arra nézve: milyen módon kaphatna édesanyja nagyobb anyagi támogatást.

K. I. Az I. osztályú altiszt kinevezés nem a betöltött szolgálattal évek szerint, hanem a megüresedett helyek arányában történik. A kinevezésre ilyen alapon figyelembe jövők között a sorrendet természetesen az előző kinevezés időpontja és a beszámítható szolgálattal évek száma szerint határozzák meg. Önt csak 1936. november 1-ével neveztek ki II. osztályú altiszté s bár szolgálattal ideje 1931. február 1-étől számít, Ön előtt még vannak olyanok, akiket 1926-ban neveztek ki és 1923-tól teljesítenek szolgálatot. Várja meg, amíg sorra kerül.

J. I. A nemlényleges legénység író-, számoló- és rajzfűzetet nem vezet. Az 1940. évi október 1-én kelt 19. számunkban „Nemlényleges” jellegű üzenetünkben foglaltak jelenleg is érvényben vannak.

Helytállás. A behívott nemlényleges csendőrlegénység illetményeit azonos szabályok alapján állapították meg a honvédség nemlényleges legénységének illetményeivel. A nt. cs. szkv. havi zsoldja 45 P s ehhez jön Budapesten 94 P. vidéken 84 P élelmezési pénzátalány. Azt írja, hogy a honvéd nt. szkv. sokkal jobb helyzetben van, mert természetesen kapja az étkezést, a 45 P zsoldjával tehát szabadon rendelkezhet, míg a csendőr nt. szkv. a közzgazdálkodásnál sok helyen 4.20 P-ös napibetét ellenében étkezik s így egyedül étkezési pénzátalányából nem tudja élelmezni magát, hanem kénytelen zsoldját is az étkezési fedezésére fordítani. Nem tudjuk, melyik úrsra van beosztva s ott mennyi a napibetét, de nem tartjuk valószínűnek, hogy napi 4.20 P-t kell fizetnie a közzgazdálkodásnak. Kétségtelen, hogy a nt. legénység több úrsnál fizet az élelmezési pénzátalányra, de nem olyan mérvben, mint azt Ön írja. A Budapest-környéki úrsókon, melyek élelmezési szempontból közismerten nehezebb helyzetben vannak, mint a távolabbi vidékeken fekvő úrsók, pl. általában 3—3.20 P-s napibetétet fizetnek. Ezeket az úrsókon tehát a nt. szkv.-k 6—12 P-vel pótolják élelmezési átalanányukat, ezzel szemben nem tömegfőzésből étkeznek, mint honvéd bajtársak, hanem háziköszlon élnek. A ráfizetés ilyenformán nem történik ellenérték nélkül. Illetékes helyen egyébként jól ismerik a nt. csendőr legénységnek ezeket a nehézségeit és azoknak kiküszöbölése érdekében illetmény-ügyük rendezésére rövidesen sor kerül. Felhívjuk

még figyelmét néhány tévedésre. Helyzetük jellemzésére többek között megemlíti a ruházat és moosi karoantariá-sára megállapított napli hozzájárulás csekély voltát. Ugy látszik, nincs tisztában azzal, hogy ez fejenként átalanányozott összeg, melyet a gazdasági hivatal rendelkezik. Az átalanányból a kincstár javíttatja a ruházatot és lábbelit s hogy ezt hogyan omdja meg, az nem a behívott nemlénylegesek gondja. Megnyugtathatjuk, hogy ezen a téren sem Önre, sem bajtársaira nem hárít át semmit a kincstár. Azt írja, hogy egyforma szolgálatot teljesít a nt. szakaszvezető a nt. őrmesterrel, törzsőrmesterrel stb., nem érti tehát, hogy a nt. szakaszvezető 129 P-jével szemben a nt. őrmester miért kap havi 265 P-t. Valószínűleg nem gondolt arra, hogy ez az összegbeli különbség részint a nagyobb rendfokozatban, részint pedig a tisztességeknek és tiszthelyetteseknek a hadiségely tekintetében érvényes különböző jogállásában leli magyarázatát. Az őrmester tiszthelyettes, a szakaszvezető pedig csak tisztas. A nős tisztas kaphat hadiségelyt, míg a nős tiszthelyettes nem jogosult arra, hanem családját zsoldjából (járandóságából) kell eltartani. Múltányos tehát, hogy magasabb illetményekben részesüljön. Levelének több helyén utal a honvédség nemlényleges legénységének anyagilag kedvezőbb helyzetére, de elfeledkezik arról, hogy a nemlényleges csendőr legénység külszolgálatát után pótdíjban részesül, ami a honvéd legénységnek nem jár. Etyébként levelének egyes helyei szinte bántják a fegyelmezett gondolkodó katonát szemé. Nem abban van a hiba, amit mondani akar, hanem abban, ahogyan azt kifejezte. Jó volna, ha egy kissé elmélkedne ezen s belátná, hogy annak, aki beállítottunk tiszteletet parancsoló és mindenki megbecsülésétől övezett arvonruhákat magára ölti, le kell ráznia magáról a sulakot, különben nincsen helye köztünk.

G. K. főtrm., Kőszeg. Írja meg utódjának a termények ellenértékének megfizetésére vonatkozó kívánságait s indokainak ismertetésével próbáljon vele bajtársias szellemben meggyőzésre jutni. (Cs—20. Határozványok 154. pontja) Ha ő erre nem volna hajlandó, tegyen jelentést szolgálattal úton előljáró osztályparancsnokának és kérje mindkettőjük érdekeinek figyelembevételével az ügy rendezését.

Nyáradiköszvényes. I. „A” panasolja az úrsón, hogy szomszédja, „B”, a konyhakertjéből munka közben egy követ dobott az utcára. A kö éppen az ő („A”) fejére esett. Az orvosi bizonyítvány szerint a sérülése 8 napon belül gyógyul. Mielőtt „A” a követ kidobta volna az utcára, nem látta, hogy „B” éppen arra megy. 2. „A” azt mondja „B”-nek, hogy: „Add vissza a fátat, mert te loptad el!” „B” eme kijelentés miatt fejlelenti „A”-t, mert állítása a nyomozás során sem bizonyult valónak. Kérdezi: mi a helyes minősítése az egyik és mi a másik cselekménynek. Válaszunk: ad 1. Mellékes, hogy a gyanúsított testi sértést akart-e okozni, vagy sem: ha azt a cselekményét, amely a testi sértést okozta, szándékosan követte el — mint ahogy a példában is szándékosan dobta ki a követ az utcára — szándékos testi sértés miatt felel. Ez az említett esetben annál inkább fennáll, mivel a gyanúsított előre gondolhatta volna, hogy cselekménye testi sértést okozhat. A helyes minősítés tehát: könnyű testi sértés vétsége. — Ad 2. A cselekmény minősítése attól függ, hogy a kijelentés harmadik személy előtt hangzott-e el, vagy sem. Ha igen, akkor rágalmozás, ellenkező esetben pedig becsületsértés miatt tehet fejlelmentést a sértett. (Az ugyanis, ha valakit tolvajnak neveznek — ez volt a kijelentés lényege — megszegyenítő kifejezésnek számít. Ll az 1914. évi XLI. t.-c. 2. §-át.)

AJAX Autó- és traktoralkatrészek. Gyors, egyszerű, szerkesztel., rozsdá., saválló., acélok. Acélöntvények. Szűrke betétek. Csavar és szerkesztőárak. Kocenyvágányú vasúti anyagok. Próbakörök. Munkadarabok. — Vaszerkesztők. Hidak. Daruk. Textilgépkatrészek. Szekkerkeretek. Rosszok. Borsók. Felvágók.

RÁBA teherautók, autobuszok, traktorok

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R. T. BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. 55.

Fellen és Guilleaume
kábel-, sodrony- és sodronykötélgyárt.
Bowden lépköszmek és spirálisok
BUDAPEST, XI., BUDAFOKI-ÚT 60.

Tichler János
papír- és papírcsokó és gyógyszerészeti papíráruk gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

A Csendőrlegénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja (CSERBA) szolgáltatásainak újabb szabályozása.

(Folytatás.)

Az igényelt kedvezményes szakorvosi utalványok kiszolgáltatása.

21. §.

(1) A csendőrsztály (központi) gazdasági hivatalok és őrsparancsnokságok a szakorvosi utalványok igénylésére vonatkozó adatokat az 5. számú mellékletnek megfelelően tartoznak nyilvántartani.

(2) Az igényelt és eladott utalványokat a hátapon az azt kiszolgáltató csendőrsztály (központi) gazdasági hivatal és őrsparancsnokság körbélyegzőjével — olvasható módon — lássa el.

(3) A csendőrsztály (központi) gazdasági hivatalok és őrsparancsnokságok az igényelt kedvezményes szakorvosi utalványokkal együtt visszaadják vagy visszaküldik az igénylő családfőnek a házi orvos írásbeli rendelvényét (a fogszakorvos részletes jegyzékét), mert azt a családfő köteles az utalványokkal együtt az érdekelt szakorvosnak az orvosi ellátás igénybevétele alkalmával átadni. A szakorvosi utalványok beváltására nézve a 22. §-ban foglaltak az irányadók.

Kedvezményes szakorvosi utalványok beváltása.

22. §.

(1) A szakorvosok az igényjogosultaktól átvett kedvezményes szakorvosi utalványoknak a CSERBA terhére történő beváltását napári negyedévenként kérhetik a belügyminisztertől az összegyűjtött utalványok és a vonatkozó házi orvos rendelvények egyidejű írásbeli előterjesztése mellett. Ha egy igényjogosult fogkezelésénél 20-nál több szakorvosi utalvány használtatott fel, a szakorvosi utalványokkal együtt kell előterjeszteni a fogszakorvos munkái-ai részletes jegyzékét. Amennyiben a fogszakorvos több igényjogosultat kezel, minden beteg szakorvosi utalványát (fogszakorvosi részletes munkajegyzékét) igényjogosultankint külön-külön köteles kezelni.

(2) Egy darab szakorvosi utalványért 4 (négy) pengő lérit meg a CSERBA a szakorvosnak.

(3) Ötnél több igényjogosulttól átvett szakorvosi utalvány beváltása esetén a szakorvos az igényjogosultokról névjegyzékét köteles megszerkeszteni. A névjegyzék tartalmazza: az igényjogosult nevét, lakóhelyét (utca, házszám), a családfő CSERBA igazolványának számát, a beváltásra kerülő szakorvosi utalványokért járó térítési díjat, a keltet és a szakorvos sajátkezü átadását és névbélyegzőjét.

A honvédelmi miniszter úr 115.769/eln. 20. — 1942. szám alatt kiadott rendelkezéssel rendelkezésben az élelmezést is ésszerűen támogatásnak minősíti.

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége („NYÜKÖSZ”) a lényeges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtársaink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő

KATONAI TAKARÉKBIZTOSÍTÁSI AKCIÓT

szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított Turul Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaságát (Budapest, VI., Anker-lőz 9., felennel) bízza meg.

A szociális családvédelmi célzatú csendőrsztályi szempontból fontos skeléről az 1942. évi 9. számú „Csendőrségi Közlöny” adott közlést.

Vegyí, bakteriológiai, serológiai, röntgen- stb. vizsgálatok.

23. §.

(1) A vegyí, bakteriológiai, serológiai, röntgen- stb. vizsgálatokat — a házi orvos írásbeli megkeresése alapján — lehetőleg a honvéd egészségügyi intézetben (kórházban) vagy tüdő- és nembe.eggonozó intézetekben kell elvégeztetni. Ha az igényjogosult lakóhelye a felsorolt intézetektől nagy távolságra van, vagy azok felkeresése más okból nehézségbe ütközik, a vizsgálatokat CSERBA szakorvossal is el lehet végeztetni a belügyminiszter által jóváhagyott és „Az orvosi díjazás legkisebb mértékére vonatkozó szabályzat”-ban foglalt mindenkor érvényes díjtételek lefizetése ellenében.

(2) Az igényjogosult családfő a szakorvosnak kifizetett vizsgálati díjnak visszaéértését a szakorvos által kiállított részletezett költségzámlának a belügyminiszterhez történő előterjesztése mellett a vizsgálat napjától számított 30 napon belül kérelmezheti.

(3) Ha valamely községben vagy városban sem honvéd egészségügyi intézet (kórház), sem tüdő- és nembe.eggonozó, sem CSERBA szakorvos nem áll rendelkezésre, az (1) bekezdésben említett vizsgálatokat kórházakban (klinikákban) is el lehet végeztetni. Az igényjogosultnak azonban ebben az esetben is csak az (1) bekezdésben említett szabályzat szerint megállapított vizsgálati díjra van igénye.

Orvosi elsősegélynyújtás esetén segély.

24. §.

(1) Életveszély esetén, ha a házi orvos idejében el nem érhető, az igényjogosult bármely orvoshoz fordulhat. Ebben az esetben, vagy amikor a házi orvos elérhető, de azonnal szakorvos igénybevétele tartja szükségesnek, a családfő az orvosi beavatkozásért a segélyt nyújtó orvosnak — ennek kívánságára — kezelési díjat köteles fizetni.

(2) A családfő az (1) bekezdésben említett esetben felmerült kiadásainak fedezésére a belügyminisztertől segélyt kérhet. Ezért a családfőnek az elsősegélynyújtó orvostól — az elsősegélynyújtás okát is feltüntetve — olyan írásbeli elismervényt kell kérnie, amelyben az orvos a kezelési díj összegét és annak átvételét is igazolja. Az igényjogosult köteles az elsősegélynyújtásról — mielőtt az lehe.éséges — az elismervény felmutatása mellett a házi orvosát értesíteni. A belügyminiszterhez közvetlenül előterjesztendő segély iránti kérelemhez csatolni kell a házi orvos véleményével ellátott elismervényt. Az orvosi elsősegélynyújtás költségeinek részben megéértése iránti segélykérelem az orvos igénybevételeitől számított 30 napon belül közvetlenül terjesztendő elő a belügyminiszterhez.

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 18.
Felölős: Györy Aladár leazsító.

Lábizzadásnál használjon Molnár-féle Sudoránt
Bővebb leírás a Cs. L. márc. 1-i számában